

22

994

106.03

~~100~~

אינו עני

ביקור כלה"ה שמור  
 בדמוסיה / ספר  
 מאי 1989

כיק: ה

~~9574/15~~  
 9574/15  
 חצ-15/9574

10601  
 חצ-15/9574



שם תיק: ביקור ראש-הממשלה שמיר בבריטניה וספרד

מזהה פנימי: חצ-15/9574

מזהה פריט R0002np

כתובת 2-120-2-12-3

תאריך הדפסה 12/02/2020



VISITA OFICIAL  
A ESPAÑA  
DEL EXCELENTISIMO SEÑOR  
**YITZHAK SHAMIR**  
PRIMER MINISTRO  
DEL ESTADO DE ISRAEL

24 - 26  
MAYO  
1989

El Excelentísimo Señor Primer Ministro  
del Estado de Israel estará  
acompañado por la siguiente

## DELEGACION OFICIAL

SR. SHLOMO BEN-AMI  
Embajador de Israel

SR. ELYAKIM RUBINSTEIN  
Secretario del Gobierno

SR. YOSEF H. BEN-AHARON  
Director General de la Oficina del Primer Ministro

GENERAL DE BRIGADA AZRIEL NEVO  
Consejero del Primer Ministro para Asuntos de Defensa

SR. AVIEZER PAZNER  
Consejero de Prensa y Portavoz del Primer Ministro

SR. YOSEF AHIMEIR  
Jefe del Gabinete del Primer Ministro

SR. MAGGY AYALON  
Fotógrafo oficial

כבוד ראש ממשלת ישראל  
ילווה ע"י

פמלייה רשמית

מר שלמה בן-עמי  
שגריר ישראל

מר אליקים רובינשטיין  
מזכיר הממשלה

מר יוסף ה. בן-אהרון  
מנכ"ל משרד ראש הממשלה

תת-אלוף עזריאל נבו  
מזכיר צבאי לראש הממשלה

מר אביעזר פזנר  
יועץ לתקשורת לראש הממשלה

מר יוסף אחימאיר  
ראש לשכת ראש הממשלה

גב' סגי איילון  
צלמת רשמית

## MIÉRCOLES, 24 DE MAYO

10: 30 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir, en avión especial, al Aeropuerto de Madrid-Barajas (Pabellón de Estado).

Traslado del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Hotel Ritz.

11:45 H. *Salida de los Miembros de la Delegación Israelí desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.*

12:05 H. Salida del Señor Primer Ministro desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.

יום רביעי, י"ט באייר

10:30 הגעת כבוד ראש ממשלת ישראל  
וגב' שמיר, במטוס מיוחד,  
לנמל התעופה של מדריד -  
באראחאס (הביתן הממלכתי)

העברת כבוד ראש הממשלה  
וגב' שמיר למלון ריץ

11:45 יציאת פמליית ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלואה

12:05 יציאת כבוד ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלואה

Miércoles, 24

12:15 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel al Palacio de La Moncloa.

Saludo del Señor Presidente del Gobierno.

Himnos. Honores de Ordenanza.

Presentación de las Autoridades Españolas y de la Delegación Oficial Israelí.

12:30 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Gobierno.

13:45 H. *Llegada de la Señora de Shamir al Palacio de La Moncloa.*

יום רביעי, י"ט באייר

12:15 הגעת כבוד ראש ממשלת  
ישראל לארמון המונקלואה

ברכת ראש ממשלת ספרד

המנונים, משמר כבוד

הצגת המשלחות הרשמיות

12:30 פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם כבוד ראש ממשלת  
ספרד

13:45 הגעת גברת שמיר  
לארמון המונקלואה



Miércoles, 24

13:50 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Palacio de La Moncloa hacia el Palacio de La Zarzuela.

14:00 H. Almuerzo ofrecido por SS.MM. los Reyes al Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir.

Finalizado el almuerzo, el Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir regresan al Hotel Ritz.

17:55 H. Salida del Señor Primer Ministro y Miembros de la Delegación Israelí desde el Hotel Ritz hacia el Palacio del Congreso de los Diputados.

יום רביעי, י"ט באייר

13:50 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר מארמון  
המונקלוואה לארמון  
הסארסואלה

14:00 ארוחת צהריים מטעם  
הוד מלכותם מלכי ספרד  
לכבוד כבוד ראש ממשלת  
ישראל וגברת שמיר

בתום ארוחת הצהריים,  
כבוד ראש הממשלה וגברת  
שמיר חוזרים למלון ריץ

17:55 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וחברי הפמלייה הישראלית  
ממלון ריץ אל בית הנבחרים  
הספרדי

Miércoles, 24

18:00 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Congreso de los Diputados.

*Finalizada la entrevista, el Señor Primer Ministro regresa al Hotel Ritz.*

19:45 H. Salida del Señor Primer Ministro desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.

20:00 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Gobierno.

יום רביעי, י"ט באייר

18:00 פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם נשיא בית הנבחרים  
הספרדי

בתום הפגישה, כבוד ראש  
הממשלה חוזר למלון  
ריץ

19:45 יציאת כבוד ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלוואה

20:00 פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם ראש ממשלת  
ספרד

Miércoles, 24

20:50 H. *Salida de la Señora de Shamir y  
Miembros de la Delegación Israeli  
hacia el Palacio de la Moncloa.*

21:00 H. Cena oficial en honor del Señor  
Primer Ministro del Estado de  
Israel y la Señora de Shamir  
ofrecida por el Señor Presidente  
del Gobierno y la Señora de  
González.

Traje oscuro. Vestido corto.

Discursos.

Finalizada la cena, el Señor  
Primer Ministro y la Señora de  
Shamir regresan al Hotel Ritz.

יום רביעי, י"ט באייר

20:50 יציאת גברת שמיר  
וחברי הפמלייה הישראלית  
לארמון המונקלוואה

21:00 ארוחת ערב רשמית לכבוד  
כבוד ראש ממשלת ישראל  
וגברת שמיר מטעם כבוד  
ראש ממשלת ספרד  
וגברת גונזאלס

חליפה כהה, לבוש קצר

נאומים

בתום ארוחת הערב  
כבוד ראש הממשלה וגברת  
שמיר חוזרים למלון ריץ

## JUEVES, 25 DE MAYO

08:30 H. Desayuno de trabajo del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Ministro de Asuntos Exteriores de España, en el Hotel Ritz.

09:45 H. Rueda de Prensa del Señor Primer Ministro del Estado de Israel, en el Hotel Ritz.

10:40 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia el Museo de El Prado.

10:45 H. Visita al Museo.

Almuerzo privado.

יום חמישי, כ' באייר

08:30 ארוחת-בוקר עבודה של  
כבוד ראש ממשלת ישראל  
עם כבוד שר החוץ  
הספרדי במלון ריץ

09:45 מסיבת עתונאים של כבוד  
ראש ממשלת ישראל  
במלון ריץ

10:40 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
אל מוזיאון הפראדו

10:45 ביקור במוזיאון

ארוחת צהריים פרטית



Jueves, 25

18:45 H. Entrevistas televisivas del Señor Primer Ministro, en el Hotel Ritz.

19:20 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia la Sinagoga del Centro de la Comunidad Israelita de Madrid.

19:30 H. Encuentro con los Representantes de las Comunidades Israelitas de España.

20:00 H. Ceremonia religiosa.

Finalizada la Ceremonia, el Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir regresan al Hotel Ritz.

יום חמישי, כ' באייר

18:45 ראיון טלביזיה עם כבוד  
ראש הממשלה במלון ריץ

19:20 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
לבית הכנסת של הקהילה  
היהודית במדריד

19:30 מפגש עם נציגי הקהילות  
היהודיות בספרד

20:00 תפילת ערבית חגיגית

בתום התפילה, כבוד ראש  
הממשלה וגברת שמיר  
חוזרים למלון ריץ

Jueves, 25

- 21:00 H. Entrevista privada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel, en el Hotel Ritz.
- 21:30 H. Cena en honor del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir ofrecida por la Federación de las Comunidades Israelitas de España, en el Hotel Ritz.

**VIERNES, 26 DE MAYO**

- 08:00 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia el Helipuerto del Palacio de La Moncloa.
- 08:15 H. Despegue del helicóptero de la F.A.E. con destino Toledo.

יום חמישי, כ' באייר

21:00 פגישה פרטית של כבוד  
ראש הממשלה במלון ריץ

21:30 ארוחת ערב חגיגית לכבוד  
ראש ממשלת ישראל  
וגברת שמיר מטעם  
ועד הקהילות היהודיות  
בספרד, במלון ריץ

יום שישי, כ"א באייר

08:00 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
למנחת המסוקים בארמון  
המונקלוואה

08:15 המראת מסוק חיל האוויר  
הספרדי לכיוון טולדו

Viernes, 26

08:45 H. Llegada del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Helipuerto de la Fábrica de Armas de Toledo.

09:00 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir al Parador Nacional Conde de Orgaz.

Desayuno de trabajo ofrecido al Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir por el Coordinador del Programa SEFARAD 92.

09:45 H. Traslado del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir a la Sinagoga del Tránsito.

Visita a la Sinagoga.

יום שישי, כ"א באייר

08:45 הגעת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר למנחת  
המסוקים בטולדו

09:00 הגעת כבוד ראש ממשלת  
ישראל וגברת שמיר  
לבית הארחה הלאומי  
קונדה דה אורגאז

ארוחת בוקר עבודה לכבוד  
ראש הממשלה ורעייתו מטעם  
המנהל הכללי ליחסי תרבות  
ומדע, מתאם כללי של  
תכנית "ספרד 92"

09:45 נסיעת ראש הממשלה ורעייתו  
לבית הכנסת "דל טראנסיוטו"

ביקור בבית הכנסת

Viernes, 26

- 10:45 H. Salida hacia el Helipuerto de la Fábrica de Armas.
- 11:00 H. Despegue del helicóptero de la F.A.E. con destino Madrid.
- 11:25 H. Llegada del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Aeropuerto de Madrid-Barajas (Pabellón de Estado).
- 11:30 H. Despegue del avión especial con destino Israel.

יום ששי, כ"א באייר

10:45 יציאה למנחת המסוקים  
בטולדו

11:00 המראת מסוק חיל האויר  
הספרדי בכיוון מדריד

11:25 הגעת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר לנמל התעופה  
של מדריד באראחאס  
(הביתן הממלכתי)

11:30 המראת המטוס בכיוון  
ישראל



## טלפונים

שגרירות ישראל

4111357 מרכזיה

5229074 ארמון הסארסואלה

4491700 ארמון המונקלואה

2668000 לשכת ראש ממשלת ספרד

2662300 משרד החוץ

4495800 משרד דובר הממשלה

4493300

מחלקת הטקס בלשכת

2667204 ראש הממשלה

2435371

5295193 בית הנבחרים

5212857 מלון ריץ

4297551 מלון פאלאס

הביתן הממלכתי (בנמל

4080850 התעוסה)

טולדו (925)

נציגות ממשלת ספרד

226050 בחבל קאסטליה-לה מאנשה

בית הארחה הלאומי

221850 "קונדה דה אורגאז"



PRESIDENCIA DEL GOBIERNO  

---

PROTOCOLO



ג' בסיון תשמ"ט  
6 ביוני 1989  
ספר 106.03

8472

10

אל : השגריר, מדריד

מאת : מנהל אירופה 2

הנדון : ביקור רה"מ בספרד - דו"ח ביקור

אני ממנהר להודות לך על שליחת דיווח, שאני מרשה לעצמי להגדירו כמרשים בשל העבודה שהושקעה בהכנתו על ידי, על ידי הציר מגידון וכל צוות השגרירות, לרבות מי שהדפיס אותו ונתן לו צורתו האסטטית. הדו"ח לא רק מוסר באופן יבש את ארע במהלך הביקור, אלא יש בו גם צבע ואווירה הממחישים למי שלא הזדמן להשתתף בביקור חשוב זה את גישתם של הספרדים היום כלפי ישראל וכלפי הסכסוך הישראלי-ערבי.

במהלך ביקורו של שר המשפטים של ספרד מוחיקה הרצוג בישראל בסוף החודש שעבר יכולנו להוכיח בהשפעה וברושם של ביקור רה"מ ישראל בספרד. הן במה שנוגע לציטוטים חוזרים ונשנים מדברי גונזלס והן באיזכור בכל הזדמנות על ידי האורח את דברי ההערכה והשבחים שרה"מ שמיר אמר על ראש ממשלת ספרד.

בשולי ביקור מוחיקה הרצוג, שגריר ספרד בישראל, פדרו אגירבנגואה מצא הזדמנויות אחדות לקחתני לשיחות בארבע עיניים כדי לספר על רשמיו מביקור רה"מ בספרד שהיו נלהבים למדי. סיפר גם על שיחתו הממצה הלבבית איתך (הערה: תודה על מכתבך מ-23 במאי בנדון).

אינני יכול לומר שהתקשורת הישראלית הקדישה את אותו מימד חשיבות לביקור רה"מ כמו הספרדית. אנחנו מכל מקום עקבנו כאן אחרי העתונות ושלחנו אליכם את כל מה שמצאנו בנדון. בהזדמנות זו אנו מבקשים להודות לעמירם מגיד על הדיווח המלא מהתקשורת הספרדית. נהניתי גם לראות שהספרדים הכינו תכנית לביקור בספרדית ובעברית. זוהי, אני מניח, בודאי פרמיארה עולמית.

בסיכום, בודאי שכולנו מסכימים שהביקור תרם רבות להסברת עמדות ישראל בספרד, להידוק הקשרים וזאת בדרגים העליוני אך גם בדעת הקהל הרחב. הרגשתי שגם אותם נושאים בילטרליים שעדיין דורשים הסדר קודמו, לרבות ענין האשרות לישראלים (גם אם העתונות הישראלית מצאה לדווח על כך באופן מעוות).

ב ב ר כ ה,

יואל אלון

העתק: לשכת המשנה למנכ"ל  
לשכת המנכ"ל  
לשכת מנכ"ל רה"מ

1.689

EMBASSY OF ISRAEL  
2 PALACE GREEN  
LONDON, W8 4QB  
Telephone: 01-937 8050  
Fax No: 01-938 1571



שגרירות ישראל  
לונדון

בכבוד  
משרד החוץ  
מ/מ  
1/6

אלה: אינורה 2

לנוי רש' השגרר אנרין

ההגשק רמקוק השגרר. (קב' )

הסיק לנורם של לצנוור הקבינס

אלנס אמרונה  
SIR Robin Butler

שפולטנו מסגור, זאמ סקנו (ונה)

שליב ביוצון  
בברכות מאח

*With the Compliments of*

ההנכה ולש חוזה

אוצרה





**CABINET OFFICE**

70 Whitehall London SW1A 2AS

01-270 0101

*From the Secretary of the Cabinet and Head of the Home Civil Service*

Sir Robin Butler KCB CVO

Ref. A089/1375

24 May 1989

*loc. 03  
re.*  
Dear Ambassador,

I am writing to thank you very warmly for your hospitality at the lunch for the Prime Minister of Israel yesterday. I regarded it as a considerable privilege to be present and to have the opportunity of hearing your Prime Minister's observations on the prospects and means for achieving peace between Israel and the Arab countries. Mr Shamir's visit to London seems to have been highly successful, and I offer you my congratulations on it.

*With warm regards,*

*Your sincerely,*

*Robin Butler*

His Excellency Mr Yoav Biran  
Embassy of Israel



אלה  
↑

שגרירות ישראל

EMBAJADA DE ISRAEL

מדריד, כ"ו אייר תשמ"ט  
31 במאי 1989

508

א ל: אירופה 2

מאת: השגריר, מדריד

מצ"ב דו"ח על שיחותיו של רה"מ בעת ביקורו הרשמי בספרד.  
אנשי לשכת רה"מ, א. רובינשטיין וי. בן-אהרון, ערכו גם כן  
רישומים מן השיחות. ראוי להשתמש גם ברישומים שלהם כדי לקבל  
תמונה עוד יותר מדויקת.

הדיווח המצ"ב מן השיחה הראשונה בין שני ראשי הממשלה אינו נשען  
על רישום שוטף של השיחה הזאת; אלא הוא יותר בגדר סיכום של  
עיקרי הנקודות כפי שאני זכרתי. רישום פרוטוקולרי יותר מצוי  
בלשכת רה"מ.

הדיווח מן השיחה של שני ראשי הממשלה המצ"ב נשען על רישום שאני  
ערכתי במהלך השיחה. הדיווח משייבת העבודה עם שה"ח נשען על רישום  
מדויק שערך אבשלום מגדון.

ב ב ר כ ה,  
ד. ק. א.  
שלמה בן-עמי

העתק: לשכת ראש הממשלה  
לשכת השר  
לשכת המנכ"ל  
המשנה למנכ"ל



Handwritten signature and initials in blue ink.

EMBAJADA DE ISRAEL

שגרירות ישראל

מדריד, כה' באייר תשמ"ט  
30 במאי 1989  
502

א ל : אירופה 2

מאת : השג' מדריד

הנדון: ביקור רה"מ בספרד 26/5 - 24/5

- (1) מצ"ל התכנית הרשמית שהוכנה עם לשכת הפרוטוקול של משרד רה"מ ספרד לקראת הביקור, שהודפסה בספרדית ובעברית.
- (2) א. התכנית התקיימה במלואה, להוציא טקס קבלת הפנים הממלכתי ( המנונים ומשמר כבוד ) שבוטל בשל הגשם השוטף שירד ביום הגעת רה"מ למדריד.  
ב. בנוסף התקיימו מספר ארועים שלא הופיעו בתכנית הרשמית :  
- 25/5 1200 מסיבת עתונאים עם הכתבים הישראליים.  
- 25/5 1300 ראיון בלעדי לעיתון הספרדי "אל-פאיסי".  
- 25/5 1630 פגישה פרטית.  
- 25/5 1700 מפגש עם קבוצת תורמים בכירים של "קרן היסוד".
- (3) יצויין שלשכת הפרוטוקול של משרד רה"מ, שתאמה וארגנה הביקור, גילתה לכל אורך הדרך גישה חיובית ועניינית ונענתה לכל בקשותינו.

ג ב ר כ ה  
עמירם מגיד

העתק: לשכת רה"מ  
לשכת המנכל  
המשנה למנכל





ביקור רשמי  
בספרד  
של כבוד  
ראש ממשלת ישראל  
מר יצחק שמיר

י"ט-כ"א

באיר

תשמ"ט



El Excelentísimo Señor Primer Ministro  
del Estado de Israel estará  
acompañado por la siguiente

## DELEGACION OFICIAL

SR. SHLOMO BEN-AMI

Embajador de Israel

SR. ELYAKIM RUBINSTEIN

Secretario del Gobierno

SR. YOSEF H. BEN-AHARON

Director General de la Oficina del Primer Ministro

GENERAL DE BRIGADA AZRIEL NEVO

Consejero del Primer Ministro para Asuntos de Defensa

SR. AVIEZER PAZNER

Consejero de Prensa y Portavoz del Primer Ministro

SR. YOSEF AHIMEIR

Jefe del Gabinete del Primer Ministro

SR. MAGGY AYALON

Fotógrafo oficial

כבוד ראש ממשלת ישראל  
ילורה ע"י

פמלייה רשמית

מר שלמה בן-עמי  
שגריר ישראל

מר אליקים רובינשטיין  
מזכיר הממשלה

מר יוסף ה. בן-אהרון  
מנכ"ל משרד ראש הממשלה

תת-אלוף עזריאל נבו  
מזכיר צבאי לראש הממשלה

מר אביעזר פזנר  
יועץ לתקשורת לראש הממשלה

מר יוסף אחימאיר  
ראש לשכת ראש הממשלה

גבי מגי איילרון  
צלמת רשמית

## MIÉRCOLES, 24 DE MAYO

10:30 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir, en avión especial, al Aeropuerto de Madrid-Barajas (Pabellón de Estado).

Traslado del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Hotel Ritz.

11:45 H. *Salida de los Miembros de la Delegación Israelí desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.*



12:05 H. Salida del Señor Primer Ministro desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.

יום רביעי, י"ט באייר

10:30 הגעת כבוד ראש ממשלת ישראל  
וגב' שמיר, במטוס מיוחד,  
לנמל התעופה של מדריד -  
באראחאס (הביתן הממלכתי)

העברת כבוד ראש הממשלה  
וגב' שמיר למלון ריץ

11:45 יציאת פמליית ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלוואה

12:05 יציאת כבוד ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלוואה

Miércoles, 24

12:15 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel al Palacio de La Moncloa.

Saludo del Señor Presidente del Gobierno.

Himnos. Honores de Ordenanza.

Presentación de las Autoridades Españolas y de la Delegación Oficial Israelí.

12:30 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Gobierno.

13:45 H.

*Llegada de la Señora de Shamir al Palacio de La Moncloa.*

יום רביעי, י"ט באייר

הגעת כבוד ראש ממשלת  
ישראל לארמון המונקלוואה 12:15

ברכת ראש ממשלת ספרד

המנונים, משמר כבוד

הצגת המשלחות הרשמיות

פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם כבוד ראש ממשלת  
ספרד 12:30

הגעת גברת שמיר  
לארמון המונקלוואה 13:45

Miércoles, 24

13:50 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Palacio de La Moncloa hacia el Palacio de La Zarzuela.

14:00 H. Almuerzo ofrecido por SS.MM. los Reyes al Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir.

Finalizado el almuerzo, el Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir regresan al Hotel Ritz.

15:05 H. Salida del Señor Primer Ministro y Miembros de la Delegación Israelí desde el Hotel Ritz hacia el Palacio del Congreso de los Diputados.

יום רביעי, י"ט באייר

13:50 יציאת כבוד ראש הממשלה

וגברת שמיר מארמון

המונקלוואה לארמון

הסארטוואלה

14:00 ארוחת צהריים מטעם

הוד מלכותם מלכי ספרד

לכבוד כבוד ראש ממשלת

ישראל וגברת שמיר

בתום ארוחת הצהריים,

כבוד ראש הממשלה וגברת

שמיר חוזרים למלון ריץ

17:55 יציאת כבוד ראש הממשלה

וחברי הפמלייה הישראלית

ממלון ריץ אל בית הנבחרים

הספרדי



Miércoles, 24

18:00 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Congreso de los Diputados.

*Finalizada la entrevista, el Señor Primer Ministro regresa al Hotel Ritz.*

19:45 H. Salida del Señor Primer Ministro desde el Hotel Ritz hacia el Palacio de La Moncloa.

20:00 H. Entrevista del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Presidente del Gobierno.

יום רביעי, י"ט באייר

18:00 פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם נשיא בית הנבחרים  
הספרדי

בתום הפגישה, כבוד ראש  
הממשלה חוזר למלון  
ריץ

19:45 יציאת כבוד ראש הממשלה  
ממלון ריץ לארמון  
המונקלואה

20:00 פגישת כבוד ראש ממשלת  
ישראל עם ראש ממשלת  
ספרד

Miércoles, 24

20:50 H.

*Salida de la Señora de Shamir y  
Miembros de la Delegación Israeli  
hacia el Palacio de la Moncloa.*

21:00 H.

Cena oficial en honor del Señor  
Primer Ministro del Estado de  
Israel y la Señora de Shamir  
ofrecida por el Señor Presidente  
del Gobierno y la Señora de  
González.

Traje oscuro. Vestido corto.

Discursos.

Finalizada la cena, el Señor  
Primer Ministro y la Señora de  
Shamir regresan al Hotel Ritz.

יום רביעי, י"ט באייר

20:50 יציאת גברת שמיר  
וחברי הפמליה הישראלית  
לארמון המונקלואה

21:00 ארוחת ערב רשמית לכבוד  
כבוד ראש ממשלת ישראל  
וגברת שמיר מטעם כבוד  
ראש ממשלת ספרד  
וגברת גונזאלס

חליפה כהה, לבוש קצר

נאוטים

בתום ארוחת הערב  
כבוד ראש הממשלה וגברת  
שמיר חוזרים למלון ריץ

## JUEVES, 25 DE MAYO

08:30 H. Desayuno de trabajo del Señor Primer Ministro del Estado de Israel con el Señor Ministro de Asuntos Exteriores de España, en el Hotel Ritz.

09:45 H. Rueda de Prensa del Señor Primer Ministro del Estado de Israel, en el Hotel Ritz.

10:40 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia el Museo de El Prado.

10:45 H. Visita al Museo.

Almuerzo privado.

יום חמישי, כ' באייר

08:30 ארוחת-בוקר עבודה של  
כבוד ראש ממשלת ישראל  
עם כבוד שר החוץ  
הספרדי במלון ריץ

09:45 מסיבת עתונאים של כבוד  
ראש ממשלת ישראל  
במלון ריץ

10:40 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
אל מוזיאון הפראדו

10:45 ביקור במוזיאון

ארוחת צהריים פרטית

Jueves, 25

18:45 H. Entrevistas televisivas del Señor Primer Ministro, en el Hotel Ritz.

19:20 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia la Sinagoga del Centro de la Comunidad Israelita de Madrid.

19:30 H. Encuentro con los Representantes de las Comunidades Israelitas de España.

20:00 H. Ceremonia religiosa.

Finalizada la Ceremonia, el Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir regresan al Hotel Ritz.

יום חמישי, כ' באייר

18:45 ראיון טלביזיה עם כבוד  
ראש הממשלה במלון ריץ

19:20 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
לבית הכנסת של הקהילה  
היהודית במדריד

19:30 מפגש עם נציגי הקהילות  
היהודיות בספרד

20:00 תפילת ערבית חגיגית

בתום התפילה, כבוד ראש  
הממשלה וגברת שמיר  
חוזרים למלון ריץ



Jueves, 25

- 21:00 H. Entrevista privada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel, en el Hotel Ritz.
- 21:30 H. Cena en honor del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir ofrecida por la Federación de las Comunidades Israelitas de España, en el Hotel Ritz.

**VIERNES, 26 DE MAYO**

- 08:00 H. Salida del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir desde el Hotel Ritz hacia el Helipuerto del Palacio de La Moncloa.
- 08:15 H. Despegue del helicóptero de la F.A.E. con destino Toledo.

יום חמישי, כ' באייר

21:00 פגישה פרטית של כבוד  
ראש הממשלה במלון ריץ

21:30 ארוחת ערב חגיגית לכבוד  
ראש ממשלת ישראל  
וגברת שמיר מטעם  
ועד הקהילות היהודיות  
בספרד, במלון ריץ

יום שישי, כ"א באייר

08:00 יציאת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר ממלון ריץ  
למנחת המסוקים בארסון  
המונקלוואה

08:15 המראת מסוק חיל האוויר  
הספרדי לכיוון טולדו

Viernes, 26

08:45 H. Llegada del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Helipuerto de la Fábrica de Armas de Toledo.

09:00 H. Llegada del Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir al Parador Nacional Conde de Orgaz.

Desayuno de trabajo ofrecido al Señor Primer Ministro del Estado de Israel y la Señora de Shamir por el Coordinador del Programa SEFARAD 92.

10:45 H. Traslado del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir a la Sinagoga del Tránsito.

Visita a la Sinagoga.

יום שישי, כ"א באייר

08:45 הגעת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר למנחת  
המסוקים בטולדו

09:00 הגעת כבוד ראש ממשלת  
ישראל וגברת שמיר  
לבית הארחה הלאומי  
קונדה דה אורגאז

ארוחת בוקר עבודה לכבוד  
ראש הממשלה ורעייתו מטעם  
המנהל הכללי ליחסי תרבות  
ומדע, מתאם כללי של  
תכנית "ספרד 92"

09:00 נסיעת ראש הממשלה ורעייתו  
לבית הכנסת "דל טראנסיסטו"

ביקור בבית הכנסת

Viernes, 26

- 10:45 H. Salida hacia el Helipuerto de la Fábrica de Armas.
- 11:00 H. Despegue del helicóptero de la F.A.E. con destino Madrid.
- 11:25 H. Llegada del Señor Primer Ministro y la Señora de Shamir al Aeropuerto de Madrid-Barajas (Pabellón de Estado).
- 11:30 H. Despegue del avión especial con destino Israel.

יום ששי, כ"א באייר

10:45 יציאה למנחת המסוקים  
בטולדר

11:00 המראת מסוק חיל האויר  
הספרדי בכיוון מדריד

11:25 הגעת כבוד ראש הממשלה  
וגברת שמיר לנמל התעופה  
של מדריד באראחאס  
(הביתן הממלכתי)

11:30 המראת המטוס בכיוון  
ישראל

## טלפונים

שגרירות ישראל

מרכזיה

4111357

5229074 ארמון הסארסואלה

4491700 ארמון המונקלואה

2668000 לשכת ראש ממשלת ספרד

2662300 משרד החוץ

4495800 משרד דובר הממשלה

4493300

מחלקת הטקס בלשכת

2667204 ראש הממשלה

2435371

5295193 בית הנבחרים

5212857 מלון ריץ

4297551 מלון פאלאס

הביתן הממלכתי (בנמל

4080850

התעופה)

טולדו (925)

נציגות ממשלת ספרד

226050 בחבל קאסטליה-לה מאנשה

בית הארחה הלאומי

221850 "קונדה דה אורגאז"







PRESIDENCIA DEL GOBIERNO  

---

PROTOCOLO



י ר ד י

שגרירות ישראל

EMBAJADA DE ISRAEL

מדריד, כ"ד באייר תשמ"ט  
29 במאי 1989

473

א ל: אירופה 2

מאת: השגריר, מדריד

### הנדון: ביקור ראש הממשלה בספרד

מן הרגע הראשון היה ברור שהממשלה הספרדית מעונינת מאוד בביקור ונכונה לעשות כל מאמץ כדי שזה יהיה ביקור מוצלח. ביקור מוצלח מבחינתם אין פירושו ששני הצדדים יסכימו בכל, כולל בפרטי יוזמת ראש הממשלה. הצלחת הביקור נמדדה מבחינתם, ובמידה ידועה גם מבחינתנו, במרכיבים הבאים:

1. הבנה של פרטי יוזמת שמיר ומגמותיה; והסברת עמדותיה של ספרד באותו הקשר.
2. יצירת אווירה אוהדת מסביב לביקור כדי להפגין שהיחסים הביילטרליים בריאים ושלמים. באותו הקשר לא חדלו הספרדים להשתמש במונח "היסטורי" כדי להגדיר את ביקורו הראשון של ראש ממשלה ישראלי בספרד.
3. להציב את הנשיאות הספרדית כנשיאות המדברת ברמה הבכירה ביותר עם כל הצדדים בסכסוך, וכך להפגין שעמדותיה המאוזנות של ספרד מקנות לה מעמד אירופי בכיר בתהליך עשיית השלום במזה"ת.
4. לתת מימד ביילטרלי לשיחות כך שיופגן שאין הביקור נועד להלאות את ראש הממשלה שוב ושוב בתיחקורים על יוזמת השלום שלו.
5. יצירת אימון אישי בין שני ראשי הממשלה. לעניות דעתי זה היה אחד המרכיבים המוצלחים ביותר בביקור. שני ראשי הממשלה נתנו ביטוי פומבי עם סופרלטיבים להערכתם זה את זה. בעליל, שניהם התרשמו באופן עמוק ביותר איש מרעהו. אני משוכנע שמיר שמיר לוקח איתו הביתה דמות של ראש ממשלה מעמיק, ידידותי באופן בסיסי ואישיות אירופית שבהחלט יכולה לתרום לתהליך המדיני באזורנו, כפי שהתבטא מר שמיר בראיונות לתקשורת.



6. קשה היה לצפות להסכמה חדה וחלקה של הצד הספרדי עם יוזמת השלום שלנו, ולו מן הטעם שספרד קשורה במרכיבים שונים של הקונצנזוס הקהילתי בנושא המזה"ת. בשיחותיו עם מר שמיר הביע גונזאלס עמדה חיובית כלפי יוזמת השלום וצמצם את תנאי ההסכמה לתכנית בהעדרו של מרכיב אחד: הקשר בין תהליך הבחירות לבין רמז כלשהו לגבי אופיו של ההסדר הסופי. בשום שלב לא הציב מר גונזאלס ספק ביכולתה של ישראל לנהל בחירות דמוקרטיות ולא דיבר כלל על שאלת הפיקוח וכיוצא בזה. רק שאלת הרמז לגבי אופיו של ההסדר הסופי נראתה לו כמכרעת כדי להוציא קדימה את תכנית שמיר.

אני בטוח שאני קולע גם לתחושותיו של רה"מ שמיר ואנשי משלחתו, שהביקור היה מוצלח ביותר. דיווח על התקשורת במהלך הביקור ישלח בנפרד. אני סבור שהנושא הזה היה מוצלח ביותר. העתונות הספרדית, כבר לפני הביקור, לא היתה עתונות עוינת; היא היתה עתונות ביקורתית. הביקור זכה לכיסוי אבסולוטי בכל כלי התקשורת; כולל תכנית של שעה שלמה בטלביזיה בשעת צפיית שיא עם ראיון של כעשרים דקות נטו שבו ראש הממשלה תיאר את עמדותיו.

בסיכום אני סבור שימי ביקורו של ראש הממשלה שמיר בספרד היו השיא הגבוה ביותר ביחסים בין שתי המדינות שאליו הגענו מאז הקמתן. להלך דיווח על השיחות עצמן. רק אקדים ואומר שראש הממשלה גונזאלס לקח לעצמו כפרוייקט את לימוד אישיותו, דעותיו ותולדותיו של רה"מ שמיר. הוא היה בעליל מתוח לקראת הפגישה; מתוח במובן החיובי יותר של המילה, ומאוד סקרן. את הדברים האלה הוא אמר לי במהלך הביקור.

#### שיחה ראשונה ב-24.5

השתתפו שני ראשי הממשלה, שה"ח הספרדי, שני השגרירים, י. בן-אהרון, א. רובינשטיין ו-JUAN ANTONIO YAÑEZ, יועץ רה"מ לעניני חוץ. את השיחה הראשונה הזאת ניסה לנווט גונזאלס לכיוון של CONFIDENCE BUILDING של יצירת אימוץ בין השניים. כאשר מר שמיר הזכיר את ביקורו בלונדון ורמז לעברו במאבק נגד הבריטים היה צחוק משחרר מצידו של מר גונזאלס שהיה בבחינת יצירה אוירה נינוחה מאוד. זאת גם הסיבה שהספרדים היו





מאוד מעונינים להקטין את מספר המשתתפים בשיחה ככל שניתן כדי שהיא תהיה אינטימית עד כמה שאפשר. רגע לפני כניסתנו לשיחה עוד ביקשני JUAN ANTONIO YAÑEZ אם ניתן לצמצם את מספר המשתתפים.

המגמה הזאת של השיחה מסבירה גם מדוע גונזאלס עסק בפירוט ובהעמקה, שבהחלט הרשימה את רה"מ שמיר, בידידות ובזהות התרבותית שבין אירופה ובכלל זה ספרד לבין ישראל. הוא ביקש כאן להעביר את המסר כי עמדותיה של אירופה בסכסוך אינן נגזרות חס ושלום מעויינות כלפי ישראל אלא מידידות עמוקה ביותר. בקטע הזה גונזאלס היה במיטבו. והדבר בעליל הרשים את מר שמיר עד כדי כך שהוא הגיב ואמר: "עכשיו אני מבין טוב יותר את עמדותיה של ספרד בקהילה האירופית". במהלך הצגת הדברים שלו גונזאלס גם לא נמנע מלמתוח ביקורת על הערבים.

בהמשך סיפר גונזאלס על ביקורו במרוקו ימים מספר לפני בואו של מר שמיר לספרד. הוא הרעיף שבחים על אישיותו ותבונתו של המלך חסן, ולמעשה העביר מסר מהמלך למר שמיר לפיו יש למלך חסן היום אימוץ גדול יותר בליכוד מאשר במערך בכל הקשור לעשיית השלום במזה"ת. הדברים לא נאמרו בפה מלא אך ניתן היה להבין גם על נכונות של חסן למגע עם מר שמיר בנושאים אלה.

מר שמיר הגיב ואמר כי מעולם לא פגש את חסן, אך יודע הוא על תבונתו ושיקול דעתו. עם זאת הוסיף מר שמיר כי פגישות עם מנהיגי ערב היו רבות בעבר והזכיר בעיקר את חוסיין מלך ירדן. אך הפגישות הללו לא הובילו רחוק בגלל העדר הנחרצות של המנהיגים הערביים הללו לעשות צעדים ברורים שיתנו כיסוי לטענתם כי הם מכירים במדינת ישראל: לשבת עם ישראל למו"מ על שלום. מר שמיר הוסיף כי מצב המלחמה בינינו לבין מדינות ערב הוא אבסורד שיש לחסל, והאתגר הזה מוטל עליהם יותר מאשר עלינו שהרי אנחנו מוכנים לכך בכל רגע. הבהיר כי לכך תהיה השלכה מרחיקת לכת גם על שאר מרכיבי הסכסוך.

גונזאלס הזכיר במהלך השיחה שהוא שוחח טלפונית עם הנשיא האמריקאי בוש שאמר לו כי ימסור לשמיר שהוא עומד מאחורי כל מילה שנאמרה בנאומו של המזכיר בייקר באייפק. מר שמיר הגיב בעניין זה ואמר כי משום מה הכל שמים דגש על הקטע הישראלי בנאומו של בייקר ושוכחים כי הנאום כולל שני



מרכיבים עיקריים כמו תמיכה ממשית ביוזמת השלום שלנו וביקורת נחרצת כלפי מדינות ערב ובריה"מ. מר שמיר סבור שלצורך האיזון טרח מר בייקר למתוח ביקורת גם על ישראל. מר שמיר דיבר על האירוניה שבטענה בדבר ישראל הגדולה, שהרי ישראל היא מדינה קטנה ביותר. זאת הסיבה שמדינה פלסטינאית אינה בכלל באה בחשבון בשטח שביך הירדן ליס.

מר שמיר מעוניין היה בכל מהלך השיחה להעביר בצורה הברורה ביותר את כל פרטי תוכנית השלום שלו, ולכן הוביל את מר גונזאלס למימד פרקטי יותר בשיחה. הוא תיאר בפירוט רב את מרכיבי תוכנית השלום, כשהוא מדגיש ששאלת הבחירות שזכתה לפרסום הרב ביותר היא רק מרכיב אחד בתוכנית. התוכנית היא עסקת חבילה שבה אלמנטים קשורים זה בזה:

1. פגישה של המרכיבים הקשורים בהסכמי קמפ-דויד;
2. הרחבת השלום על כלל מדינות ערב;
3. מאמץ בינ"ל לפתרון בעיית הפליטים.

ראש הממשלה פירט במהלך שיחת הבוקר הזאת את שלושת המרכיבים הראשונים בתוכנית, ומפאת חוסר זמן השאיר את מרכיב הבחירות להמשך השיחות אחר-כך.

#### שיחה שניה ב-24.5

השתתפו: שני ראשי הממשלה, שה"ח הספרדי, שני השגרירים, י. בן-אהרון, א. רובינשטיין ו-JUAN ANTONIO YAÑEZ. השיחה נפתחה בסעיף הרביעי של יוזמת רה"מ. הוא הבהיר כי מדובר בתהליך הדרגתי וארוך. גונזאלס אמר כי "איש לא חושב שיש פתרון מהיר". הוא שאל על תנאי הבחירות. "עם מי מתכוונת ישראל לשאת ולתת על תנאי הבחירות?" שהרי "הבחירות יחליטו על הפרטנר למו"מ". גונזאלס שאל מה תהיה דעתו של רה"מ אם ועידת קזבלנקה תמנה ועדה שתישא ותתן עם ישראל על תנאי הבחירות.

על כך ענה מר שמיר: "יתכן, אפשר לבדוק. הרעיון מעניין. פעם ראשונה אני שומע על כך. בוועדה מכל מקום צריכים להיות ערביי השטחים".





גונזאלס הקשה ואמר כי לנציגות כזאת לא תהיה בכל מקרה "לגיטימיות של בחירות".

שמיר: "זאת בעיה. אך אין לפסול".

גונזאלס מאזכר את עמדות הקהילה ועמדות ארה"ב שנראה לו שאינן שונות במהותן. הוא חוזר ומזכיר את הצהרת בייקר ואת שיחתו עם בוש. הוא מוסיף: "שטחים תמורת שלום זוהי עמדתנו". טוען כי זה מעוגן בהחלטת 242. הוא מבהיר כי קביעת קשר בין הבחירות המוצעות לבין אופיו של ההסדר הסופי הוא חיוני כדי שיוזמת שמיר תוכל להמריא (הצורך למצוא מרכיב כזה היה המוטיב המרכזי בדבריו של גונזאלס. כל הזמן התעניין איך ניתן DECLANCHER את היוזמה). גונזאלס הוסיף ושאל "מה אם הנציגים שיבחרו יהיו אנשי אש"פ, שהרי מדינה דמוקרטית אינה יכולה לפסול תוצאות של בחירות". הוא חזר והקשה בנושא אופי ההסדר הסופי כמרכיב חיוני להנעת תוכנית השלום. שב והזכיר את ענין ההגדרה העצמית ושטחים תמורת שלום (אמר כי המרכיב האחרון הזה מצוי בהצהרת בייקר). גונזאלס הוסיף כי ארצות ערב למיטב ידיעתו אינן מעונינות במדינה פלסטינאית, לכן הוא מסכים עם מר שמיר, כי "אין לדבר על כך", ודי אם ידובר על בסיס הצהרת בייקר (שטחים תמורת שלום).

מר שמיר הבהיר כי בנושא הזה יש חילוקי דעות בארץ. מפלגת העבודה תומכת בעקרון שטחים תמורת שלום ומפלגתו של מר שמיר אינה מקבלת את העקרון הזה; ולכן תכנית השלום שלו היא "נוסחה גמישה ורחבה"; ומבקשת למנוע שננעל את עצמנו מראש על פתרון נתון. באשר ל-242, אמר מר שמיר, "הרי קמפ-דוויד מבוסס על כך". חזר לענין שטחים תמורת שלום, ואמר כי יש משפטנים הסבורים כי הפתרון הזה מוצה כבר בנסיגה מסיני. "אך איני רוצה להכנס לכך. בוא נשאיר הענין פתוח. נישא וניתן כדי להגיע להסכם מקובל על שני הצדדים". מר שמיר אינו מוכן לנהל מו"מ באמצעות ועידה בינ"ל. "איני זקוק ל-ARBITRE. אני רוצה מו"מ חופשי ופתוח לחלוטין ללא תנאים מוקדמים".



מר גונזאלס חזר לקושי הקיים כדי להביא להמראת תכנית שמיר. אמר שקשה לצאת קדימה במצב שבו יש לדעתו חוסר איזון בין הצדדים במו"מ הפוטנציאלי; שהרי במצב הנוכחי יש יתרון לישראל. ישראל יכולה להגיד שאינה רוצה הגדרה עצמית. אז מה יעשו הפלסטינאים? ישראל מצויה במצב שיכולה להטיל וטו על רצונות הפלסטינאים, שהרי היא מחזיקה בשטחים. זהו לדעת גונזאלס מצב של DESEQUILIBRE. הוסיף: "עליכם לתת רמז לגבי הסכמתכם למרכיב כלשהו של עתיד התהליך. רק כך תוכלו להקפיץ את היוזמה קדימה".

מר שמיר: "טענתנו כי כל הצעה תידון במהלך המו"מ היא הנוסחה שצריכה להספיק".

גונזאלס: "לישראל יש שליטה על השטחים. לפלסטינאים אין. זו לא נקודת מוצא שווה".

מר שמיר: "אנחנו איננו תומכים בהסדר טריטוריאלי לבעיה הפלסטינאית. איננו רוצים לחלק את הארץ".

גונזאלס: "נראה לי כי יהיה צורך לדבר על שטחים".

שמיר: "לגבינו זה המכסימום שאנחנו יכולים להציע".

פליפה גונזאלס חוזר לענין הצהרתו של בייקר. הוא מבין את ההצהרה הזאת כביטוי להסכמה האמריקאית שכדי להוציא קדימה את תכנית שמיר חייבת להיות קודם תמונה של ההסדר הסופי.

שמיר: מסכים עם בייקר בכל הנוגע לתמיכתו של בייקר ביוזמת השלום של ישראל.

פליפה גונזאלס חוזר להצהרת בייקר ואומר שהמזכיר חשב על כל מילה; וכך הוא הבין משיחתו הטלפונית עם הנשיא בוש. מר גונזאלס תומך בגישה האמריקאית, ומבין את עמדתם כביטוי לרצונם לשחרר את הפלוונטר בתהליך השלום ואת זאת הם מבקשים לעשות ע"י הבהרת הקשר בין פתיחת התהליך לסופו. "הרי רוב הנבחרים יהיו אש"פ. הם יתבעו הגדרה עצמית".





שמיר: "אם יגידו שהם חושבים כמו אש"פ, לא תהיה בעיה. אבל אם יגידו שפועלים עפ"י הנחיות אש"פ, זאת בעיה". חוזר ומדגיש התנגדותו לועידה בינ"ל.

פליפה: "ועידה בינ"ל אינה בית דין עולמי".

שמיר: "הערבים אינם חושבים כך. הם רוצים להגיע למדינה פלסטינאית באמצעות ועידה בינ"ל".

פליפה: אינו חושב על ועידה שתכפה הסדר, אלא רק על "מטריה". הזכיר שיחה שהיתה לו עם מובארק כאשר האחרון אמר כי "במזרח התיכון אין גשם, אבל כולם רוצים ללכת עם מטריה".

שמיר: "אם תהיה לספרד בעיה חשובה כמו, למשל, בעיית סאוטה ומלייה, האם תסכימו לועידה בינ"ל שתפתור לכם את הסכסוך הזה?".

פליפה: "אם האו"ם יחליט על תהליך בינ"ל בבוא היום, נקבל זאת".

הנקודה העיקרית היא לשחרר את התהליך ואת זאת ניתן רק על בסיס תמונה כלשהי לגבי העתיד. הגיע הזמן לשחרר את התהליך. "איני אומר שיש להגיד מה יהיה בדיוק בסוף התהליך. אך יש לתת משהו".

מר שמיר מזמין את רה"מ גונזאלס לבקר בארץ והוא מביע נכונות לכך. בהמשך מדבר עד כמה הוא גאה על כל אשר עשה כדי להביא להקמת היחסים הדיפלומטיים ולהתקרבות בין שתי המדינות. אומר כי גיבורים בהבל פה מן האופוזיציה דיברו הרבה על הצורך בהקמת יחסים דיפלומטיים, אך איש לא העז לעשות זאת עד שהוא הגיע. הוא הוסיף:





"ההכרה בישראל זהו אחד השינויים המכריעים בהיסטוריה המודרנית שלנו. משתווים לו רק שני מהלכים נוספים שעשינו: ההצטרפות לנאט"ו והכניסה לשוק המשותף".

\* \* \*

פגישה בארוחת בוקר של עבודה בין רה"מ י. שמיר לשה"ח הספרדי אורדוניז

1. כפי שנקבע מראש, נערכה ביום חמישי, 25.5.89 במלון ריץ במדריד, בהמשך לבקורו הרשמי של רה"מ יצחק שמיר בספרד, פגישה בארוחת בוקר של עבודה, בין רה"מ יצחק שמיר לשה"ח פרנציסקו פרננדז אורדוניז ועוזרים משני הצדדים, לדיון, בעיקר, בנושאים בילטרליים ובאי-אלה נושאים שאינם נוגעים ישירות לתכנית השלום של ממשלת ישראל.
 

השתתפו מטעם הצד הספרדי: שגריר ספרד בישראל פדרו אגירבנגוא, מזכ"ל משה"ח למדיניות חוץ פרננדו פרפיניה רוברט, מנכ"ל (ראש אגף) אפריקה והמזה"ת במשה"ח חורחה דזקיאר ורל"ש שה"ח סנטיאגו סאלס. מצדנו השתתפו: השגריר שלמה בן-עמי, מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין, מנכ"ל משרד רה"מ יוסי בן-אהרן, יועץ רה"מ לתקשורת אביעזר פזנר, היועץ לענייני מסחר בשגרירותנו יהודה עצמוני והציר אבשלום מגדון.
2. השגריר בן-עמי פתח בסקירת התפתחותם של הקשרים הבילטרליים מאז כנון היחסים הדיפלומטיים ועמד בעיקר על הצורך והתקווה שבקרוב ייחתמו ההסכמים המצפים לחתימה וביניהם ההסכם לאכיפת פסקי דין, שיחתם בירושלים ב-30 דנא בעת בקור שר המשפטים אנריקה מוחיקה הרצוג, ההסכם לשת"פ מדעי, המוכן לחתימה ורק דרושה החלטה בדבר המעמד ואנו מצפים לתשובת שר החנוך והמדע הספרדי לפנייתנו אליו, בין אם יזמין את שר המדע הישראלי לבקור כאן או ירצה לבקר בישראל, וודאי שנקבלהו בשמחה. הסכמים אחרים העומדים על הפרק הם פרוטוקול לשת"פ מדעי-טכנולוגי בין המדען הראשי במשרד תמ"ס לגוף המקביל בספרד CDTI, הסכם למניעת כפל מסיס, אשר הצורך בו הועלה בשיחותיו של שר התמ"ס, אריאל שרון



בשיחותיו בעת בקורו כאן והסכם בין מכוון היצוא הישראלי לגוף הספרדי המקביל, ICEX. השגריר עמד על הקשיים ולעתים עכובים בהענקת אשרות כניסה לספרד לקטגוריות שונות של ישראלים ועמד על משאלתנו שהאשרות לספרד תוענקה בתחנת הגבול כפי שאנו נוהגים לגבי נושאי דרכונים ספרדיים. כן עמד על משאלתנו לפטור מאשרה נושאי דרכונים דיפלומטיים ודרכוני שרות. בהמשך העלה השגריר את משאלתנו כי תכונן ועדה מעורבת לנושאים כלכליים והזכיר כי הנושא הועלה בישיבת העבודה במשה"ח בירושלים עם משלחת משה"ח הספרדי בראשות מזכ"ל משה"ח למדיניות חוץ, פרפיניה, באפריל ש"ז.

3. שה"ח פ. פרננדז אורדוניז הביע תמימות דעים עם דברי השגריר בדבר ההישגים המרשימים, עד כה של התפתחות הקשרים הביולטריים והצורך בפיתוחם ובחתימה על ההסכמים שעדיין לא נחתמו. השר הספרדי ציין שהיחסים הנס נורמליים ומתקדמים כיאה לשתי מדינות ששוררת ביניהן ידידות והן רוחשות זו לזו אמון וכבוד. אין שום סיבה שבעולם, ציין השר הספרדי, שהיחסים לא ימשיכו להתפתח לטובת שני העמים, שיש ביניהם הרבה מן המשותף, היסטורית, תרבותית ורוחנית ושניהם חדורים אמונה בדמוקרטיה. השר ציין עוד שאין לספרד שום ספק בכנות שאיפתה של ישראל לשלום וגם ספרד, כשלעצמה ולקהילה האירופית בכללותה, אותה שאיפה, לראות בכנון השלום בין ישראל לשכנותיה.

אשר לוועדה המעורבת לנושאים כלכליים, שאל שה"ח אם אין כוונתנו לאותה ועדה מעורבת שהתכנסה כאן בראשות מזכיר המדינה לשת"פ בינ"ל, לואיס ינייז. הציר הסביר כי הועדה המעורבת שכבוד שה"ח התייחס אליה, שהתכנסה במשה"ח במדריד בינואר 1987, היתה ועדת אד-הוק, כפי שהצד הספרדי העדיף להגדירה, והיא דנה במכלול של נושאים, לרבות תרבות, קונסולריים, משפטיים, תיירות ושת"פ מדעי-טכני ותעשייתי והתוותה קוים כלליים לכמה מההסכמים שנחתמו בינתיים והעומדים להחתם. כוונתנו עתה לוועדה מעורבת ספציפית ליחסים כלכליים. השגריר בן-עמי הציע לשמוע הסברים על הועדה המעורבת המוצעת מפי היועץ המסחרי עצמוני.





4. עצמוני הסביר כי ועדה מעין זו קיימת בינינו לבין כמה מדינות חברות בקהילה הכלכלית האירופית והן בריטניה, צרפת ורפ"ג ועם ארצות נוספות ופרט את הרכבה הרצוי, התכנסותה לסרוגין במדריד ובירושלים לא פחות מפעם בשנה ותכליתה לדון בפתרון בעיות וקשיים הנובעים או המתעוררים מבצוע שוטף של קשרי המסחר והכלכלה הבינלאומיים וזאת מעבר לפגישות ולדיונים בינינו לבין מוסדות הקהילה הכלכלית האירופית בבריסל.

5. שה"ח השיב כי הנושא הנו בסמכות שר הכלכלה והאוצר והלה ודאי ידון בדבר עם מזכיר המדינה למסחר (הכפוף לשר הכלכלה והאוצר). פרננדז אורדוניז אמר כי הוא תומך עקרונית ברעיון אולם עליו לדעת בדיוק על מה מדובר. השר הבטיח לבוא בדברים בהקדם האפשרי עם עמיתו שר הכלכלה והאוצר והציע: "נגיד שאנו החלטנו עקרונית בחיוב, אולם תשובה סופית אוכל לתת אחרי שאתייעץ עם עמיתי (שר הכלכלה והאוצר)". עוד אמר שבהיותו מודע למחויבות ספרד לקהילה הכלכלית האירופית בנושאי מסחר יהיה צורך גם בתאום או התאמה לתקנות הקהילתיות בענין זה ולמה שמותר לחברת הקהילה לעשות בקשרים כלכליים בינלאומיים. השר בקש שנמציא למשרדו העתקים של מסמכים (הסכמים) על ועדות דומות עם ארצות קהילתיות אחרות. שה"ח פרננדז אורדוניז המשיך ואמר כי הוא שמח שבעוד כשבוע ייחתם בירושלים הסכם לאכיפת פסקי דין ע"י עמיתו שר המשפטים. אשר להסכם לשת"פ מדעי, הוא שמח לשמוע שההסכם מוכן לחתימה והנו בטוח שכושרה המדעי הגבוה של ישראל, הידוע בעולם וההתקדמות בתחומי המדע והטכנולוגיה שהושגה בספרד, יעשו הסכם זה למועיל וכדאי לשת"פ המדינות.

אשר להסכם למניעת כפל מסים, אמר שה"ח הספרדי כי הוא מבין את הצורך לפתור בעיה של אנשים העלולים לסבול שלא בצדק מבעיה זו, אולם "יש לנו בעיה עם הקהילה הכלכלית האירופית" והסביר שיצטרכו לבדוק התאמת הדבר להחלטות הקהילה. גם בענין אשרות כניסה התאום עם הקהילה הכרחי, כי הוחלט בקהילה להסיר את כל ההגבלות הפנימיות על המסחר ועל תנועת סחורות ומשאיות עמוסות סחורות, בין ארצות הקהילה, ללא גבולות. אירופה מתקרבת לבטול הגבולות בין 12 חברות



הקהילה והדבר מעמיד את ספרד בפני בעיות, כגון לגבי אזרחי אמל"ט, שעד כה הם פטורים מאשרות. השר הוסיף כי ספרד מקבלת מדי שנה כ-55 מיליון תיירים. לסיכום הבטיח: "אביא את הנושא לדיון פנימי". יתר על כן, השר פנה לשגריר אגירבנגוא ושאל אותו כיצד מטפלת השגרירות בת"א בבקשות לאשרות. השגריר הספרדי אמר כי שגרירותו נפקה ב-1988 כ-28,000 אשרות וב-1987 34,000 אשרות. אשרות לתיירים מונפקות בו ביום "אם מבקשים בבוקר, עד שעה שתיים הן מוכנות", אולם המבקשים ללמוד בספרד או לעבוד בה, נאלצים להמתין, שכן השגרירות חייבת לפנות בגינם למדריד ולהמתין לאשור. שה"ח הבטיח: "אדבר עם שלטונות משרד הפנים".

השגריר ובן אהרן הזכירו בקשתנו לפטור מאשרות נושאי דרכונים דיפלומטיים ודרכוני שרות (דבר שאיננו מסמכות משרד הפנים אלא משה"ח). על כך השיב שה"ח: "יש לנו הסכמים עם ארצות ויש לנו התחייבויות כן לחייב באשרות, כלפי ארצות אחרות וביניהן מצרים. אם נוותר לישראל, לא נוכל להשאיר את מצרים במצב שונה".

6. שה"ח המשיך ואמר: "ברשותך, אדוני ראש הממשלה, הנני רוצה לדון בנושא השלום. יש שתי נקודות שברצוני להדגיש: המדינה הפלסטינית רוצה להתקבל לארגונים בינ"ל. תחת נשיאות ספרד (בקהילה האירופית) החלטנו (בקהילה) למנוע זאת. עתה יש בעיה באונסק"ו. הקושי הוא שיש כמעט מאה ארצות שהכירו במדינה הפלסטינית ואנו נאלצים להתמודד עם עובדה זו. הקהילה לא הכירה במדינה הפלסטינית ולא צריך להסביר מדוע, זה נורמלי, אך השאלה איננה קלה".

השר הספרדי המשיך ואמר: "בעיה שניה - בתי הספר. סגרתם את בתי"ס ביהודה ושומרון ועזה (אכן, השר השתמש במונחים אלה ונמנע מלהגות את המונח השגור בדר"כ בפיו, דהיינו "השטחים הכבושים" - א"מ) וכך נמנע מילדים ללמוד ולקבל חנוך".

7. רה"מ השיב: "אנו מעוניינים בתפקוד הנורמלי של בתי"ס. איך אנו רוצים לסגור שום בי"ס. ברצועת עזה כל בתי הספר פתוחים. בעזה, סו"ת (אוונר"א) מפעילה את בתי הספר גם כאשר יש התפרעויות. בתי"ס פתוחים שם כי ההורים התארגנו לפקח שבתיה"ס לא יהיו מעורבים



בהתפרעויות. ברס, ביהודה ושומרון, צעירים רעולי פנים בכפיות מסיתים את התלמידים. מדיניותנו היא שכל בתיה"ס יהיו פתוחים ויתנהלו בהם לימודים כסדרם ולא יופסקו הלימודים לרגע".

שה"ח: "ביהודה ושומרון (שוב השתמש במונח זה) ילדים בני חמש היו יכולים ללמוד בכתותיהם, דהיינו כתות בגיל הרך"...

רה"מ: "הבעיה איננה ילדים בני חמש, לרוב אלה המוסתים ונקראים לרחוב להתפרע הם בני 14, 15, 16".

בן-אהרון: הפניה צריכה להיות לארצות ערב.

רובינשטיין: "יש הרבה צביעות בטענה הערבית השגורה כי אנו פוגעים במכוון בחנוך בקרב הערבים. כאשר נכנסנו (ליש"ע) לא היתה שם שום אוניברסיטה. עכשיו, מאז האדמינסטרציה שלנו שם, יש כמה אוניברסיטאות ורשת החנוך התפתחה והתקדמה. אף אחד אינו יכול להגיד לנו שאין לנו ענין בבתי ספר. זה עוות".

השגריר אגירבנגוא: "אם אפשר לעשות נסיון עם ילדים קטנים..."

רה"מ: "נסינו, אבל כדי להפעיל כתות לגיל הרך צריך להפעיל את כל האדמינסטרציה של בית הספר וזה לא קל. חיש מהר הופכים בתיה"ס למוקד של הפרות סדר".

שה"ח: "שמא נקדיש יתרת זמננו לנושא אחר במזה"ת: לבנון. לפני מספר שבועות נהרג שגרירנו בבירות. אנו בקהילה האירופית פרסמנו הצהרה ושוב פנינו לערבים, לקראת ועידת קסבלנקה, לתמוך במאמצי הליגה הערבית וקראנו לנסיגת הכחות הזרים מלבנון. הכוונה לשני כחות זרים: סורים וישראלים. כמובן, תגיד שלפני שסוריה תסוג, לא תסוג. חשוב לי לשמוע מהי הערכתך, אדוני ראש הממשלה".





רה"מ: "אזרחים בלבנון נהרגים במאות ונפצעים באלפיהם בהפגזות פראיות של הצבא הסורי בעקר. יש עוד גורמים המתערבים שם: עראק, איראן. לנו, לגבינו, האינטרס הוא רק בטחון. אין לנו שום ענין להשאיר את חיילינו בלבנון ואין לנו שום תביעה טריטוריאלית בלבנון". רה"מ המשיך והסביר כי מדובר ברצועת בטחון צרה אותה מחזיק כח לבנוני שהוא צד"ל ונוכחות מצומצמת מאד של חיילי צה"ל, ממש מתי מעט. צד"ל וצה"ל מצליחים למנוע חדירת מחבלים וגבולנו הצפוני הודות להם, בטוח יחסית.

שה"ח שאל כמה חיילי צה"ל נמצאים ברצועת הבטחון ורה"מ ענה שמספרם כמה מאות. רה"מ ציין כי רבבות פליטים לבנונים שנמלטו מההפגזות הפראיות, באו לרצועת הבטחון וזכו בה למקלט וכל מיני סוגי עזרה שיכלנו להושיט להם. רה"מ המשיך ואמר שאנו רוצים לדון עם ממשלה לבנונית יציבה ובעלת סמכות על סידורי בטחון אולם הצרה היא שאין ממשלה כזאת.

רובינשטיין הזכיר כי לפני כשבוע מלאו שש שנים להסכם שערכנו עם לבנון על הסדרי בטחון, אולם ההסכם, מ-17 במאי 1983, לא הגיע לידי יישום בגלל התנגדות סוריה שכפתה את רצונה על הלבנונים.

שה"ח: "אם הסורים ייסוגו, דבר שאינני מאמין שיעשו, אך נניח שכן, האם תסוגו?"

רה"מ: "נראה. נדון לגופו של ענין. אם יהיה בטחון ולא תהיה סיבה לנוכחותנו, נשקול".

שה"ח עבר לנושא הבא ואמר: "בקשנו מהערבים בפסגת קסבלנקה לא לדחות חד וחלק את תכנית השלום שלך. המאמר באלפאייס הבוקר, הנני מאחוריך. המאמר שולח מסר לפלסטינים להשתתף בתהליך עפ"י הצעת ישראל. סוריה ולוב שליליות מאד אפילו ביחס לערפאת. אתם אינכם אוהבים את ערפאת וגם הם (אש"פ) אינם אוהבים אתכם (צחוק כללי סביב השולחן)".

רה"מ: "תמיד יש סכסוכים בין ארצות ערביות.



בן אהרון בקש להעלות את מצב הקהילות היהודיות בארצות ערב וציין כי רוב היהודים בארצות ערב נמלטו לישראל אך נותרו כמה קהילות. רבים מהיהודים בארצות ערב הם יהודים ספרדים, צאצאי היוצאים מספרד, ביניהם יהודי חלב שבסוריה. כמעט בכל ארצות ערב סבלו היהודים מרדיפות, פרט למרוקו, שם חיו וחיים יהודים במצב יחסי מניח את הדעת. בסוריה, אמר מנכ"ל רה"מ, המצב חמור. מוטלות על היהודים הגבלות חמורות, הם נתונים למעקב וצעדיהם מוגבלים. נאסר עליהם לנוע ללא היתר ורק בודדים זוכים לעתים רחוקות להיתר יציאה לחו"ל, אולם ההיתר ניתן לאחד מבני המשפחה, כאשר המשפחה עצמה, הנותרת בסוריה, מהווה בת ערובה ונוסף לכך על היוצא להפקיד ערבות בסכום גבוה. בן אהרון פנה ואמר: "אם יש לכם יחסים טובים עם סוריה, שמא תוכלו לפעול להקלת מצוקתם של היהודים שם. זהו ענין של זכויות אדם".

שה"ח: "יש לנו יחסים טובים עם ארצות ערב אך לא עם סוריה...". השגריר בן-עמי מסר באותו רגע נייר על יהודי סוריה למזכ"ל משה"ח פרפיניה והודיע על כך. שה"ח הגיב כי יעיין בנושא ויתיעץ עם עוזריו. פרפיניה ציין כי עפ"י פניה קודמת של שגרירנו אליו, "עסקנו במגעינו עם הסורים בברור גורלם של חיילים ישראלים הנעדרים ממלחמת לבנון. הסורים טענו שלא אתרום. אשר ליהודים, גם על כך דברנו אתם, והסורים אמרו שהם אינם מפלים יהודים. יש לנו יסוד לקבוע שטענתם איננה משקפת את האמת העובדתית", אמר פרפיניה.

רה"מ: "תוכל לתת להם דוגמאות. יהודים נעצרים מדי פעם ונחקרים תוך עינויים, עד שהם משוחררים, וכשהם משוחררים, הם שבורים מנטלית ופיסית. לחץ חיצוני עשוי לעזור".

בן-אהרון: "סוריה רגישה לתדמיתה בחו"ל".

שה"ח פנה לדזקאר: "האם נוכל לפעול בקהילה (האירופית)? אולי בקונטקסט של זכויות האדם?".

דזקאר: "אפשר להעלות הנושא באותו קונטקסט, אך אינני יודע עד כמה הדבר יועיל".





רובינשטיין: "הפעלת הקהילה האירופית הוא רעיון טוב, אך אולי יעיל יותר לפעול על בסיס בילטרלי".

שה"ח: "נפעל כנשיאי הקהילה, כל עוד אנו במעמד זה ואח"כ במסגרת הקהילתית. נבדוק גם דרכים אחרות".

פרפיניה: "לשגרירנו (בדמשק) יש הנחיות לדווח על מצב זכויות האדם בסוריה. לכל שגרירי החברות בקהילה (האירופית) יש הנחיות אלה".

שה"ח: "נצטרך להתרכז בסוריה".

רה"מ: "האם יש לכם קשרים באתיופיה?"

שה"ח: "לא במיוחד. יש לנו שגריר באדיס אבבה אך לא קשרים בעלי איכות מיוחדת. באתיופיה אין בעיה של זכויות אדם, שכן באתיופיה אין זכויות אדם בכלל...".

בשלב זה מסר השגריר בן-עמי נייר נוסף, הפעם לשה"ח, על היהודים באתיופיה.

דזקאר: "דברתי עם שגריר אתיופיה בנושא זה והוא התרגז...".

רה"מ: "אם הוא התרגז, סימן שיש לו סיבה, כי נגעת בנקודה רגישה".

שה"ח בנימה מתנצלת: "אדוני ראש הממשלה, הנני מודה לך על שהואלת להקדיש מזמנך היקר לישיבה אתנו כאן, בארוחת הבוקר. הנני מודה לך בשם האנשים במשה"ח על דבריך והבהרותיך הברורות. ברצוני לסיים, בטרם נקום מהשולחן, ולומר שאנו רוצים בשלום במזה"ת ממש כמוכם ואני יודע שאתם רוצים בשלום. נפגש מחר בנמל התעופה". שה"ח קם וכך רה"מ ויתר הנוכחים. לחיצות ידיים ודברי פרידה.





8. אחרי ארוחת הבוקר, שעה שרה"מ התכוונן למסיבת העתונאים, עטו על שה"ח כתבים ספרדיים ובישבו על ספה בלובי של מלון ריץ אמר שה"ח, בין היתר, בתשובותיו לשאלות:

"יש אלמנטים חיוביים בתכנית של ישראל, אך חשוב לברר כמה אספקטים. יש כמה שאלות שעדיין אין עליהן תשובה, כגון מי ישתתף בבחירות, האם ישתתפו התושבים במזרח ירושלים שבצדק יטענו שגם הם חלק מהגדה המערבית. האם יהיה פקוח או אם יהיו משקיפים נייטראליים, ובעקר כיצד מתקשרת התכנית הזאת עם המשך הדרך ולאילו מטרות יש לקוות. האם המו"מ על היעד הסופי יהיה לפי עקרון שטחים תמורת שלום?". עוד אמר פרננדז אורדונייז: "העקר הוא שיהיה תהליך שלום ותהיה התעסקות בנושא. הדבר מהוה ערובה לשמירת השלום. תכנית שמיר מאפשרת זאת וזה דבר חשוב. אנו נערוך על כך סיכום ונדווח לשותפותינו בקהילה האירופית".

\* \* \*

פגישה נימוסין אצל יו"ר הפרלמנט FELIX PONS

השיחה נסבה בעיקר על דרכי העבודה של הפרלמנט הספרדי, נושא שראש הממשלה התעניין בו גם לאור היותו בעבר יו"ר הכנסת. בשלב מסוים הסיט המארח את השיחה לכיוון תהליך השלום והצביע על התמיכה הרחבה שיש בפרלמנט לעמדות הקהילתיות בנושא המזרח התיכון.

\* \* \*

פגישה עם מנהיג האופוזיציה MANUEL FRAGA

FRAGA זוכה בימים אלה ל-COMEBACK פוליטי מרשים כמנהיג האלטרנטיבה של המרכז-ימין. הוא ידיד מסורתי של ישראל ומקובל כאן מאוד על אנשי הקהילה היהודית. פראגה הוא גם המנהיג הספרדי הבכיר היחיד שנמנע באופן מופגן להיפגש עם ערפאת בעת ביקורו של האחרון בספרד.



הוא בא למלונו של רה"מ כדי להפגש אתו למרות שרק רגעים קודם לכן חזר משהות בשטרסבורג. ביוזמתו הוא התקשר שוב ושוב כדי להציע כל שעה שתתקבל על דעתו של ראש הממשלה.

השיחה עצמה היתה שיחת נימוסין שאותה ניצל רה"מ כדי להעלות רעיון המעסיק אותו: להמשיך את התנופה של כנס הסולידריות היהודית על ידי ארגון כנס דומה של ידידי ישראל לא יהודים. פראגה הגיב בהבעת ידידות עמוקה לישראל ובאזכור סרובו לפגישה עם ערפאת. הוא לא התייחס ישירות לרעיונו של רה"מ; אבל לי נראה שאם הרעיון יצבור תנופה פראגה ואנשי מפלגתו לא יאחרו לתמוך בו. פראגה, עם זאת, הציע כי יושם דגש על תהליך שלום אינטנסיבי. הזכיר את המשמעות הגדולה שהיתה להסכם קמפ-דוויד ולהתכנסות בקמפ-דוויד ושאל את רה"מ האם משהו בדומה לזה אינו בא בחשבון לחידוש תנופת השלום. רה"מ הבהיר בתשובה שאכן זהו הבסיס להצעת השלום שלו שאותה הוא תיאר בקוים כלליים בפני איש שיחו.

משמעות הפגישה היתה בעיקר בקיומה ובפרסום הרב שניתן לה. זה איפשר לנו להציג את הביקור של רה"מ כפגישה עם הגופים הפוליטיים החשובים ביותר בספרד: הממשלה המייצגת את המרכז-שמאל והאופוזיציה המייצגת את המרכז-ימין. חשיבות הפגישה עם פראגה היא גם בזאת שהוא מצוי היום בברית הדוקה עם רה"מ לשעבר סוארז וכך נוצרת כאן חזית אלטרנטיבית רצינית מאוד.

ב צ ר ב ה  
שלמה בן-עמי

העתק: לשכת ראש הממשלה  
לשכת שה"ח  
לשכת המנכ"ל  
המשנה למנכ"ל



## נאוט בארוחת הערב מטעם ראש הממשלה

אדוני ראש הממשלה, אורחים נכבדים,

אינני יכול שלא לפתוח דברי במעמד זה בציון התחושה המיוחדת המלווה אותי בבואי לספרד כראש ממשלת ישראל. העם היהודי הוא עם עתיק שרשם פרקים מפוארים בתולדות האדם. כך היה במולדתו ההיסטורית וכך בגלויותיו. בין אלה האחרונות שמורה לספרד פינה מיוחדת בליבנו ובזכרוננו כעם.

ההיסטוריה של שני עמינו קשורה בעבותות של יצירה שהצמיחה את אחד הפרקים המפוארים ביותר בתולדות התרבות, תור הזהב של יהדות ספרד, ממנו אנחנו מוסיפים עד עצם היום הזה לשאוב השראה. אך, ספרד היתה בתולדותינו לא רק זאת; היא היתה ברכה מהולה בעצב, פרק בו שימשו בערכוביה אהבה ודחיה גם יחד, אשר על כך נקטע בגירושם הטראומטי וההמוני של יהודי ספרד. הקנאות הדתית והעדר הסובלנות הפרידו בינינו; הגירוש של 1492 היה לאחד הזכרונות המרים ביותר בתולדותנו. מאות אלפים מאחינו נפוצו לכל עבר. מאותה שעה חלום השיבה לירושלים, אותו ביטא משורר ציון יהודה הלוי כאשר כתב על אדמת ספרד, כי "ליבי כמזרח ואני כפאתי מערב", נתערבב בתודעתם עם זכרונות כואבים מספרד. מאמסטרדם עד ונציה, מחלב עד סלוניקי ביוון, סופיה בבולגריה ומונסטיר ביוגוסלביה, מן הרובעים היהודיים של פס ומרקאש, טאנג'יר וטטואן ועד לקצוי העולם החדש, הקהילות הספרדיות של קורסאו ורסיפה, שמרו אחינו מגורשי ספרד על קסם מורשתם, טיפחוה והנחילו לבניהם אחריהם.

עם הקמת היחסים הדיפלומטיים בין ישראל וספרד, לפני שלוש שנים, עלה בידינו להתגבר בכוחות משותפים על אנכרוניזם מיותר של פירוד, והתחלנו לבנות מחדש גשר של דו-שיח והבנה בין שני עמינו. ספרד החדשה - צעירה, מתפתחת ובוטחת - פוגשת ישראל דינמית, יצירתית וכמהה לשיתוף פעולה

ולקידום השלום בין העמים. על הבסיס המשותף הזה צעדנו בשנים האחרונות כברת דרך צנועה, אך משמעותית. בתחום התרבותי יכול שיתוף הפעולה בינינו לשמש דוגמא לחילופין בתחומי האקדמיה והאמנות. הצלחת הסכם התרבות בינינו היא רק הוכחה אחת לכמיהה הטבעית של החברות שלנו למפגש אינטנסיבי ביניהן; עלינו הוטל רק ליצור להן את התנאים המדיניים לכך. עם התקרב מועד ה-500 שנה לגילוי אמריקה ולסיום הטרגי של פרק החיים היהודיים בספרד, נחוש העם היהודי לשתף פעולה עם ממשלת ספרד בטיפול ואיזכור המורשת היהודית בארץ הזאת. אני מתרשם עמוקות מרצונה הכן של ממשלת ספרד לבנות גשר מחודש אל העם היהודי באמצעות טיפוח הזכרון המשותף ותוך הכאה על חטא הקנאות.

צעדים משמעותיים עשינו גם בתחומי הכלכלה והתיירות. הסחר בינינו יותר מאשר הוכפל בשנתיים האחרונות והתיירות נתונה בגידול מתמיד. התאמת יחסי המסחר בינינו להסדרים של ישראל עם הקהיליה האירופית יתנו בוודאי דחיפה נוספת לקשרינו הכלכליים. אירופה מתקרבת בצעדי ענק ל-1992. אנחנו מצוים למצוא דרכים כדי שאירופה המאוחדת תהווה מכשיר להעשרת יחסינו המשקיים ולגיוונם, לאו דווקא לצמצומם. המשק הישראלי עובר לאחרונה תהליך של שחרור מכבלים ומיגבלות של תפישת עולם ונפתח להשקעות ולהסדרים של איזורי סחר חופשי הפותחים אפשרויות חדשות. היינו רוצים לראות את המשק הספרדי הדינמי משתף איתנו פעולה לתועלת הדדית בצומת המרתקת הזאת בהתפתחות הכלכלית של שתי מדינותינו. ישראל היא מדינה קטנה, אך יצירתית. מעטות הן המדינות בעולם שבהן הייצוא התעשייתי לגולגולת משתווה לזה הקיים בישראל. הדבר הושג לא מעט הודות לתשתית מדעית ויישומית שפיתחנו במשך השנים. ספרד מצויה גם היא בתנופה תעשייתית ומדעית מעוררת התפעלות. שמא זאת גם השעה להרחיב ולהעמיק את שיתוף הפעולה המדעי בינינו, לתועלת שני הצדדים. שיתוף הפעולה הטכנולוגי בתחומי החקלאות, המים והקרקע הוליד כבר תוצאות שאנחנו רשאים להתגאות בהם.



אדוני ראש הממשלה. אני מתרשם באופן חיובי ביותר מכניסתה הבוטחת והמקצועית של ספרד לפורומים האירופיים. הן בתור חברה בקהילה האירופית, והיום נשיאתה, והן כספרד שיש לה ענין לגיטימי במתרחש באזורנו. אני רוצה להבטיחך שאזננו כרויה לשמוע דעות וגישות וכך גם אמרנו לשר החוץ אורדונייז בעת ביקורו בארץ. לפני מספר ימים נפגש שר החוץ הישראלי, משה ארנס, עם שרי החוץ של הקהילה האירופית בנשיאותו של השר אורדונייז; זהו ביטוי נוסף להערכתנו את חשיבות הדיאלוג עם אירופה.

אל יהא ספק בליבו של איש: העם בישראל כמה לשלום; ישראל איננה זקוקה לשום לחץ או הטפה כדי ללמדה כי אין פתרון לשאיפות של עמי האיזור זולת השלום. כאשר לפני 10 שנים דיבר הנשיא סאדאת על הצורך לכתת חרבות למחרשות הוא בעצם ציטט את הנביא ישעיהו שביטא את החזון הזה בירושלים, בירת הנצח של עם ישראל, לפני 2,500 שנה. מאז ועד היום זאת היתה והוה תפילתנו.

השלום הוא שיתוף פעולה, הוא פיתוח, הוא חינוך והוא תנועה של אזרחים וסחורות. עמי המזרח התיכון זקוקים לכך יותר משהם זקוקים למרוץ החימוש המטורף. ארצות ערב רוכשות בשנים האחרונות כמויות אדירות של נשק מתוחכם. לרוב ארצות ערב המקיפות אותנו יש היום טילי קרקע-קרקע לטווח בינוני וכמה מהן מפתחות יכולת לוחמה כימית שאת תוצאותיה ההרסניות ראינו במלחמת איראן-עיראק.

אין זה מדויק לראות את הקונפליקט בינינו לבין הערבים הפלסטינאים כלב-ליבו של הסכסוך. שום משקיף רציני של בעיות האזור לא יוכל להאמין שמילוי שאיפותיהם של הפלסטינאים ישים קץ לעויינות האלימה כלפי ישראל מצד סוריה, לוב, עיראק, איראן וארגוני הטרור הנתמכים על ידם. איזה ספק יכול להיות בליבו של משקיף רציני כי לסוריה, למשל, יש שאיפות מרחיקות לכת באזור? בהקשר זה, לא אכחיש ממך, אדוני ראש הממשלה, שאנו מודאגים מן המצפון הסלקטיבי של העולם. עושה רושם כי אמצעי התקשורת הבינ"ל ואף ממשלות לא מעטות, אינם רואים בחורבנה של ביירות בידי הסורים ובהשמדת העם המתרחשת שם לנגד עינינו בגדר חדשות.

אדוני ראש הממשלה, יוזמת השלום האחרונה שלנו היא פרי הסכמה של ממשלת  
האחדות הלאומית המייצגת את רובו המכריע של הצבור בארצנו. מטרתה להביא  
להסדר כולל ומקיף של כל מרכיבי הסכסוך בין מדינות ערב וישראל ולפתור  
גם בעייתם של הערבים הפלסטינים. ראשית, מדינות ערב צריכות, בעקבות  
מצרים, לעבור מלוחמה, חרם, עויינות ותמיכה בטרור למצב של שלום עם  
ישראל וליצירת אוירה שתסייע לקיום מו"מ להסדר. שנית, אנו מציעים לכנס  
את ראשי המדינות החתומות על הסכמי קמפ-דוד, הסכמים שהיו פריצת הדרך  
הראשונה לשלום, כדי לבחון את יישום ההסכמים הללו והדרכים להרחבת  
יריעת השלום. שלישית, אנו קוראים לעולם התרבותי המחשיב את עקרונות  
המוסר ההומניטרי האלמנטרי, וביחוד למדינות המתועשות, להקים קרן שתממן  
את שקומם של הפליטים הערבים הפלסטיניים הנמצאים במחנות הפליטים ביו"ש  
ועזה. הנקודה האחרונה ביוזמת השלום מכוונת לערבים הפלסטיניים, שכנינו  
הקרובים ביותר, שעמם אנו שואפים להגיע לדו-קיום של שלום. אנו מציעים  
לערוך בחירות חופשיות ודמוקרטיות שיקבעו את הנציגים שינהלו עמנו מו"מ  
למימוש תכנית הסדר דו-שלבית. השלב הראשון הוא הסדר-ביניים שהיא תקופת  
מבחן חיונית לדו-קיום. בשלב הזה שיימשך חמש שנים, ינהלו נבחריו הצבור  
הפלסטיני את עניניהם בכל השטחים זולת עניני החוץ והבטחון. בשלב השני  
יתנהל מו"מ בין אותם הנציגים, וכן ירדו, לבין ישראל לצורך פתרון הקבע  
שיקבע גם את מעמדם הסופי של אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה. מטרת המו"מ  
להגיע להסדר מוסכם ע"י שני הצדדים.

כואי לכאן, אדוני ראש הממשלה, הוא ביטוי לרצונו של העם בישראל להדק  
את הקשר עם העם הספרדי על ידי הגברת שיתוף הפעולה בכל תחום ששתי  
הממשלות ירצו בו. אנחנו באים אליכם מלאי תחושה של <sup>שלום</sup> ~~שלום~~ יוצרת ועמוסי  
רצון טוב לכסות במעשים על פער ופירוד של מאות שנים. פיגרנו רבות בגלל  
הנסיבות ההיסטוריות ומצוקות העיתים; מוטלת עלינו המשימה לסגור את  
הפרוד.

בואי לכאן הוא גם ביטוי לנכונותנו להעמיק את הדיאלוג עם אירופה  
ועם ספרד; באנו להשמיע ולשמוע; לשכנע ולהשתכנע; אני בטוח, אדוני  
ראש הממשלה, כי שיחות וביקור המתנהלים על רקע היסטורי מפואר כל כך,  
עם משקע מיוחד כל כך, ועם רוח טובה כזאת, לא יכולים אלא להיות ענין  
פורה ומפרה.

הרשה-נא לי לסיים דברי בהרמת כוס לחיי מלך ספרד, העם הספרדי וממשלתו.





ADDRESS

BY MR. FELIPE GONZALEZ,  
PRESIDENT OF THE GOVERNMENT OF SPAIN,  
AT THE DINNER GIVEN IN HONOUR OF

***H. E. YITZHAK SHAMIR***

PRIME MINISTER OF  
THE STATE OF ISRAEL

MONCLOA PALACE

MAY 24, 1989



Mr. Prime Minister,

Ladies and Gentlemen

This morning we welcomed you as you started out on your brief but intense visit to meet Spain, or - according to your historic terminology - "Sepharad", which the Jewish people have perpetuated over the course of the centuries as part of their roots: their dream of the past and their hope for the future, and at the same time a memory of a separation that we perceive today as unjust, that never should have happened.

I am sure that the lesson of that intolerance - a product of its historic context, and the price that our two peoples had to pay for it - will lead to

excellent results at this re-encounter, which we now wish to consolidate, and we trust they will serve to strengthen our contribution to peace in security, justice and cooperation among nations.

This is also the first official visit to be made by an Israeli Prime Minister to our country, three years after the establishment of diplomatic relations.

This has been a time during which the gradual building up of bilateral relations in different areas has already made solid and satisfactory progress, with the exchange of multiple visits at different levels, an intensification of reciprocal knowledge, and the entering-into of cooperation agreements.

We have considerable challenges ahead of us, and I believe that both parties look forward with enthusiasm to the re-encounter between Spain

and the Jewish people, which will be symbolised and embodied in the 1992 commemorations. At the same time, these will be bound up with other important aspects of our historic evolution: our relations with the countries of America and the Arab World, with which Spain has had and continues to have relations of friendship.

Your presence among us today underscores the fact that we have attained new heights in our contacts, with the normality and naturalness characterising relations between states, which has also spread to other institutional areas.

At the same time, Mr. Prime Minister, you arrive just as we are at an advanced stage of the Spanish Presidency of the European Community, exercised during this first half of 1989, and which will conclude with the June Summit in Madrid. This period, during which we attempted to let ourselves be guided by realism and the will to make an effective contribution to the different



areas of Community action, has coincided with the widespread desire to relaunch the peace process in the Middle East. This desire is also shared by the parties and by the international community as a whole, as a need that brooks no further delay.

Mr. Prime Minister,

The goal of achieving an overall and just peace in the Middle East has for some time been one of those on which the European Community Political Cooperation has set its sights. For well-founded reasons of proximity and interest in this regional area, we should like to see the other shore of the Mediterranean become a place of understanding, cooperation and friendly relations among all peoples, where respect for human rights and democratic values hold sway.

From the point of view of Spain and the knowledge gained from our experience of the European Mediterranean, this is not merely an altruistic view - the reflection of our beliefs and efforts to achieve on the European continent a model of co-existence and progressive integration of our peoples - but rather, something that concerns us on account of our links with a sea that has always united, and which continues to unite, our destinies.

I referred previously to peace in security and justice because they are concepts connected to each other. Security is a necessary condition for peace, but neither of them can be true and lasting unless, through justice, we eliminate the deep roots of conflicts, harmonising legitimate rights and interests involved in them.

This leads us to hope that, in the interest of these shared values, the Israeli leaders will redouble their efforts to meet the historic challenge of establishing peace, and that they will do so with the same tenacity that has crowned the struggle of the Jewish people for survival and the finding of their own identity.

Like the other European countries, Spain makes this appeal out of friendship. Our desire for friendship seeks to recover bilaterally the closeness deriving from our historic relationship and, at the same time, gives us licence to be sincere when expressing our thoughts, even when they may not yet coincide with yours. That is precisely the advantage of a friend.



Mr. Prime Minister,

As a first term of reference, we believe that we must aim at bringing about a situation removed from violence, at restoring trust among the parties to the conflict and establishing a dialogue that will allow for the confluence of wills.

In this context, I wish to express our concern, which we share with the international community, over the situation in the Occupied Territories, which has clearly worsened in the last few days. This is evident proof of the urgency of finding a peaceful solution to this situation which has already caused too many victims.

The second term of reference - with a view to a global and lasting solution to the problem -

continues to lie in the principles of Security Council Resolutions 242 and 338, as well as in respect for the legitimate rights of the Palestinian people.

Events have taken place over the past few months that strengthen hope that there will be a relaunching of the peace process. On the Palestinian side, there have been openings and clarifications by the PLO that we consider important and significant. These have been followed by political and diplomatic activity in which the efforts of the European Community and of all those interested in a just and lasting peace in the Middle East have combined together. From our point of view this goal could be obtained through the convocation of a peace conference, an appropriate forum for negotiations between the parties directly interested.



It is still too early to evaluate the potential of the new initiative taken by the Government of Israel, but the very fact that it entails the start of a process of peace, is in itself a good omen. Encouraging it and helping it to take shape, so that it may become real and tangible, through consensus among the parties, is the task of all of us.

We hope that the further development and clarification of your proposals - in particular, regarding the conditions and guarantees for holding a popular consultation, as well as the connection of any transitional phase with the definitive settlement - will allow that the hopes raised by it will not, once again, be wasted.

Mr. Prime Minister,

These are briefly the parameters that provide the current setting for your visit to Spain, and about which our talks have been held.

I am also convinced that your visit will serve to give fresh impetus to our bilateral relations of friendship and cooperation.

Before you leave, you will have an opportunity to visit the city of Toledo, the place of so many memories of the Sephardim - to whose lineage your wife belongs - where co-existence among the three cultures and religions still finds living testimony not only in its monuments but also in the meetings of intellectuals which have been taking place.

Now allow me to propose a toast to your personal good fortune, to the prosperity of Israel, to the ties of friendship and cooperation between our two peoples, and to peace.



נאום בבית הכנסת היהודי כמדריך

הרגשה מיוחדת היא זאת לדבר בפני קהל יהודי בבית-כנסת על אדמת ספרד. זכרונותינו מההיסטוריה של עמנו בארץ הזאת הם זכרונות מעורבים, אורות וצללים. כאן בספרד ידענו את ימי הזוהר של מורשתנו התרבותית. כרובעיה היהודיים של ספרד הדהדו פעם שירי משורר ציון רבי יהודי הלוי, מי שהטביע לראשונה את המטבע המרגשת של "אסיר ציון"; כאן חי ויצר ר' שלמה אבן-גבירול בעל "כתר מלכות", ור' משה דה-לאון, בעל "הזוהר" יצירה שכה נחקקה בעולמו הרוחני והדתי של העם היהודי, ובעיקר של קהילות ספרד; כאן חיה הפנינה שבכתר היהדות הספרדית ואחד הַיהודים הגדולים שבכל הדורות, ר' משה בן-מיימון, רמב"ם, אשר עליו נאמר כי "ממשה עד משה לא קם כמשה". ספרות, פילוסופיה, רפואה, אסטרונומיה, מדעים - אלה היו תחומי הידע והעשייה המפוארים של היהדות הספרדית בשעתה היפה ביותר. והיום, כאשר ספרד חוגגת 500 שנה לגלוי אמריקה, אי אפשר שלא להזכיר שהמסע המפואר ההוא היה קשור לא במעט בתרומה המיוחדת של יהודי ספרד.

אך, כאמור, ספרד היתה לנו לא רק אורות. היא נחקקה בזכרוננו גם כארץ הרדיפות, השמד והגרוש. הקנאות הדתית עקרה מכאן קהילות שלמות והפיצה אותן לכל עבר באחד הרגעים הקשים ביותר בתולדותנו.

הגרוש סופו שעיצב את אופיה של הפזורה הספרדית כענף מפואר, שורשי ויצירתי של העם היהודי, ענף שרוב מנייניו משולב היום בחיי הארץ - בהתישבות, בצבא, בתעשייה ובמדע. אחיכם בישראל, יהודי ספרד וצפון אפריקה, הם מבטויי עוצמתנו כעם וכחברה.

אתם כאן בספרד הינכם שארית מתחדשת של מסורת עשירה. הארץ שידעה גרוש והרס חיים יהודיים, רואה באמצעותכם בהתחדשות התפילה היהודית בין כותלי



בית כנסת עברי בלב בירתה. קהילתכם היא שם דבר לרצון עז לקיים חיים יהודיים, חנוך עברי, ומעל לכל קשר שוטף ורצוף עם ישראל, מולדתנו האחת והיחידה. כי זאת לדעת, אין משמעות לחיים יהודיים בגולה שאינם נעים מסביב למרכזיותה של ישראל. לקריאה "לשנה הבאה בירושלים" צריכה להיות משמעות מעשית, אם לא לגבי הדור הראשון, כי אז לגבי הבנים ובני הבנים. ולכן, אני מחזק ידיכם במאמציכם בתחום החינוך היהודי והציוני.

אני יודע עד כמה משמעותית היא לכם עובדת ביקורו של ראש ממשלת ישראל בספרד "אחרי 500 שנה"; ואני יודע עד כמה חשוב היה לכם שחוסל האנכרוניזם ההיסטורי של היעדר יחסים דיפלומטיים בין ישראל לספרד. לא נעלמה מעיני ההשפעה שיש למעמדה של ישראל כאן, כמו בכל מקום אחר, על יציבותן ושגשוגן של קהילות ישראל בתפוצות. אני בטוח כי תשמחו לדעת כי ביקורי בספרד הוא הוכחה כי מעמדנו בארץ הזאת מצוי בהשתפרות מתמדת, ויחסינו עם הממשל והעם הספרדי מצוי בנתיב נורמליזציה ראוי לברכה.

מירושלים אני מביא אליכם פריסת שלום וקריאה לסולידריות ואחדות. לפני שבועות מעטים אירחה ירושלים, בירת מדינת ישראל ובירת הנצח של העם היהודי לדורותיו, ועידה מיוחדת במינה, כמעט חסרת תקדים, הלא היא ועידת הסולידריות של העם היהודי עם ישראל. מכל קצווי תבל נהרו לירושלים אלפי מנהיגי יהדות העולם לעמוד לצידה של ישראל במאבקה על השלום, במאבקה נגד המסלפים והמעוותים את מציאות חיינו ומהות מאבקנו. הסולידריות שהוקרנה אלינו, והקריאה לאחדות שבקעה מגרונותיכם דרך נציגיכם בכנס הסולידריות ריגשה את העם בישראל, חיזקה את חישוקי האחדות של ממשלתו והוסיפה לנו כוח לעמוד בימי המסה והמבחן שעוד נכונו לנו.

היום אנחנו ניצבים בפני העולם ועמי המזרח התיכון עם הצעה מדינית שיש בה כדי להבטיח נתיב לשלום שהצדדים יוכלו לחיות איתו. הצגנו זאת בפני ידידינו האמריקאים, והם ראו בזאת הצעה שראוי ללכת לפיה; בימים אלה

אנחנו משתפים גם את האירופאים במחשבותינו וביוזמותינו. אנו רוצים להאמין שבסופו של דבר יגבר קול התכונה גם בקרב עמי ערב והערבים הפלסטינים כדי שנוכל להתחיל לצעוד בדרך השלום. אך אל יהא ספק בלב איש: ישראל מחפשת שלום שיש בו בטחון מלא לאזרחיה.

השלום יאפשר לנו לרכז את מאמציו ומשאביו של העם היהודי כולו, למען הגשמת יעדיו הלאומיים ההיסטוריים על פי חזון נביאי ישראל, קבוץ פזורי ישראל למולדתם העתיקה ובנין הארץ לשם ולתפארת. ישראל אינה מחפשת שלום הנשען על הבטחות או ערכויות בין-לאומיות. היא שואפת לשלום אמיתי שמרכיביו ירתיעו את מפיריו בכוח. לצערי, איננו רשאים לתת אמון מוגזם כאוביקטיביות של עולם המרים קולו עד השמיים כאשר ישראל נאלצת לעמוד על חייה, אך ממלא פיו מיס בשעה ששואה של ממש, השמדת עם בפועל - המקרה של לבנון המדממת ונקרעת לגזרים בידי הצבא הסורי - מתרגשת למול עינינו. משום מה, סכסוכים שישראל אינה מעורבת בהם מרגשים פחות את דעת הקהל העולמית. המצפון הסלקטיבי של העולם רק נותן צידוק נוסף לנחישות עמידתנו אל מול הקשיים.

וסופנו שנתגבר. כוחנו הוא באחדותנו; הפיצול הוא חולשה המזמינה לחץ. כך היה תמיד בתולדותינו.

הקהילה החמה הזאת, שהתכנסה כאן על נעריה וזקניה, היא מחזה מרגש. אני מקבל את נוכחותכם כהבעת אמון ובטחון במדינת ישראל ובמשלתה; וכשם שאני מבקש להעביר אליכם מירושלים את אהבתנו לכם, כך אקח עמי מכאן את רגשי אהבתכם לירושלים כזכרון אישי יקר וכמסר של סולידריות ואחדות לעם בציון.



כאדם ראש מחלקת התרבות במטה"ח הספרדי באירופה בטולקו

DISCURSO DEL DIRECTOR GENERAL DE RELACIONES CULTURALES Y CIENTIFICAS, D: MIGUEL ARIAS ESTEVEZ, CON MOTIVO DE LA PRESENTACION DEL LIBRO SEFARAD 92.

TOLEDO, 26 MAYO 1989.

MONSIEUR LE PREMIER MINISTRE

MONSIEUR LE PRESIDENT DE LA COMMUNAUTE DE CASTILLA-LA MANCHA

EXCELENCE

MADAMES

MESSIEURS:

DESEO EXPRESAROS MI MAS CORDIAL BIENVENIDA EN LA CIUDAD DE TOLEDO, EL MARCO MAS ADECUADO PAR EL REENCUENTRO CON LAS COMUNIDADES JUDIAS, VINCULADAS POR LAZOS DE SANGRE Y AFECTIVOS A ESPAÑA, REENCUENTRO QUE ASPIRA A LA SUPERACION DE LAS SOMBRAS Y A LA REVELACION DE LAS LUCES DE UNA ESPAÑA CONSCIENTE Y ORGULLOSA DE SU PASADO JUDIO, QUE FORMA PARTE IMPORTANTE DE NUESTRAS SEÑAS DE IDENTIDAD COMO LO CRISTIANO O LO MUSULMAN.

DESDE EL MOMENTO DE LA RECONQUISTA DE TOLEDO POR ALFONSO VI, ESTA CIUDAD SE CONVIRTIO EN ASIEN TO PERMANENTE DE LO MAS GRANADO DEL JUDAISMO ESPAÑOL: CORTESANOS, FINANCIEROS, POETAS, CIENTIFICOS Y RABINOS ILUSTRES VIVIRAN EN ESTA CIUDAD CONSTIOTUYENDO LA ARISTOCRACIA DEL JUDAISMO CASTELLANO. SON TAMBIEN FAMOSAS LAS ORDENANZAS QUE REGIAN LA ALGAMA DE TOLEDO QUE SIRVIERON LUEGO DE MODELO PARA LA ORGANIZACION DE LAS COMUNIDADES SEFARDIES DEL NORTE DE AFRICA Y DEL IMPERIO OTOMANO.

ES IMPORTANTE DESTACAR LA ESCUELA DE TRADUCTORES QUE TAN JUSTA FAMA HA DADO A ESTA CIUDAD Y LA PARTICIPACION DE LOS JUDIOS EN ELLA, CUYA ACTIVIDAD Y TRASCENDENCIA SE REFLEJO EN LA VIDA INTELCTUAL DE LA EUROPA MEDIEVAL. LA OBRA DE COLABORACION ENTRE JUDIOS Y CRISTIANOS SE PLASMO CON ESPECIAL RELIEVE EN LOS TESOROS ARTISTICOS MAS IMPORTANTES DEL JUDAISMO ESPAÑOL Y DE TODO EL JUDAISMO MEDIEVAL. ME REFIERO A LAS INCOMPARABLES SINAGOGAS DE SANTA MARIA LA BLANCA, LA DEL TRANSITO Y LA CASA DE SAMUEL LEVI, LLAMADA DE EL GRECO, QUE VUESTRA EXCELEN-

.../...

CIA VA A VISITAR, AUNQUE NO PUEDA HACERLO CON LA QUIETUD Y PARSIMONIA QUE MERECE, LA CONTEMPLACION DE ESTOS MONUMENTOS Y EL ESTUDIO DE LA HISTORIA DE ESTA CIUDAD PONEN DE MANIFIESTO LA FECUNDA CONVIVENCIA QUE TUVIERON CRISTIANOS JUDIOS Y MUSULMANES.

LOS PROYECTOS QUE EL GRUPO SEFARAD SE PROPONE LLEVAR A CABO, EN COLABORACION CON DIFERENTES ENTIDADES PUBLICAS Y PRIVADAS, SE CENTRAN EN UNA GRAN EXPOSICION SOBRE LA "VIDA JUDIA EN LA ESPAÑA MEDIEVAL" QUE SERA PRESENTADA EN DIFERENTES CAPITALES DE ESPAÑA Y DEL EXTRAJERO, LA RESTAURACION DE MONUMENTOS, JUDERIA, CONJUNTOS URBANOS, ACOMPAÑADA DE UNA GUIA DE ITINERARIOS JUDIOS. LA RESTAURACION DE LA ESCUELA DE TRADUCTORES, A LA QUE ME HE REFERIDO MAS ARRIBA, UNA EDICION FACSIMILE DE LA BIBLIA DE FERRARA QUE SE PRESENTARA EN UNA SIMPOSIO UNIVERSITARIO, LA EDICION DE UN ALBUM DE MUSICA SERFARDI, UN CONCURSO PERIODICO DE REDACCION SOBRE "PRESENCIA HISTORICA Y CULTURAL DE LOS JUDIOS EN ESPAÑA" EN EL QUE PARTICIPARAN TODOS LOS CENTROS DE ENSEÑANZA SECUNDARIA, UN MONUMENTO A LA ESPAÑA JUDIA Y UN JARDIN BIBLICO EN LA CIUDAD DE TOLEDO Y UNA SERIE DE CONGRESOS, CONFERENCIAS, SEMINARIOS Y SIMPOSIOS QUE JUNTAMENTE CON LA EDICION DE LIBROS; VIDEOS Y OTRAS PUBLICACIONES REFLEJAN LA AMPLITUD CON QUE LOS OBJETIVOS DE SEFARAD 92 PRETENDEMOS CUMPLIR.

EL LIBRO DE "SEFARAD" QUE TENGO EL HONOR DE PRESENTAR A VUESTRA EXCELENCIA, RECOGE LOS TESTIMONIOS GRAFICOS MAS DESTACADOS DE LA PRESENCIA JUDIA EN ESPAÑA, Y CUYO TEXTO DEL PROFESOR LACAVE, PRESENTE EN ESTE ACTO, ES UN TESTIMONIO PROFUNDO Y A LA VEZ DIVULGADOR DE LA IMPORTANCIA DEL PASADO JUDIO DE ESPAÑA, QUE SEFARAD 92 SE PROPONE CONMEMORAR DEBIDAMENTE.



EN ESTA OPORTUNIDAD QUIERO EXPRESAR EL AGRADECIMIENTO DEL GRUPO SEFARAD 92 DEL QUINTO CENTENARIO, POR EL APOYO, ESTIMULO Y AYUDA QUE TANTO EL PRESIDENTE DE LA LJUNTA DE COMUNIDADES DE CASTILLA-LA MANCHA, EL ALCALDE DE LA CIUDAD, LAS AUTORIDADES LOCALES Y PROVINCIALES, ASI COMO LA FUNDACION TOLEDO NOS HAN DISPENSADO PARA LLEVAR A CABO NUESTROS PROYECTOS Y LA ESPERANZA DE QUE LA COLABORACION DE LAS COMISIONES NACIONALES DE SEFARAD - 92 EN ISRAEL Y OTROS PAISES NOS AYUDEN A LLEVAR A BUEN FIN ESTOS PROYECTOS DE REENCUENTRO Y RECONCILIACION.



אגרי  
2

שגרירות ישראל

EMBAJADA DE ISRAEL

מדריד, י"ח באייר תשמ"ט  
23 במאי 1989

469

א ל: אירופה 2

מאת: השגריר, מדריד

הנדון: שיחה עם שגריר ספרד בישראל PEDRO LOPEZ AGUIRREBENGOA  
בהמשך למברקנו נר 142 מ-22.5

1. השגריר פיתח בפני את עמדותיו לפיהן אין לחתור למדינה פלסטינאית עצמאית לכל דבר ללא קשר עם ירדן משום שלא תהיה לכך VIABILITY.
2. באשר לדמארש הקהילתי בנושא פתיחת בתי ספר בגדה ודחייתו על ידינו, אמר כי הוא הציע לממונים עליו במדריד שיזמו הסכם בין הרשויות הישראליות לפלסטינאים לפיו פתיחת בתי"ס תהיה מותנית בשמירה על הסדר.
3. אומר כי היה רוצה לסיים את תפקידו בארץ משום שהוא איננו מרגיש עצמו נתמך מספיק ע"י הממונים עליו. ציין בעיקר הקשיים הנגרמים ע"י CARLOS BLASCO, ראש האגף הכלכלי במשה"ח, אותו כינה "ראש הלובי האנטישמי במשרד".
4. אמר כי מתהלכות שמועות לפיהן רה"מ שמיר אמור להיפגש בעת ביקורו במדריד עם אישיות מרוקאית. אותה שמועה טוענת כי יש קשר בין ביקור שמיר בספרד לבין ביקור הבזק של פליפה גונזאלס במרוקו.
5. באשר למחליף אפשרי שלו בשגרירות, בהנחה שהוא יגמור את תפקידו בקרוב, הוא סבור כי DEZCALLAR הוא מועמד מצויין לתפקיד. אך האחרון שואף להיות שגריר ברבאט.

ב ב כ ה,  
שלמה בן-עמי